Leto LXIV | Poštnina plačana v gotovini | V Ljubljani, v torek 21. aprila 1936 | Štev. 91 a | Cena 1.50 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate: Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Nova doba v nemškem kulturnem boju

Novo pogansko gibanje v Nemčiji vzbuja v inozemstvu mnogo večjo pozornost, kakor bi mu jo z ozirom na številčno moč bilo treba pripisovati. Slučaj, da narod, ki je nad tisoč let pripadal krščanskemu zapadnemu kulturnemu svetu, naenkrat prične razmišljati o povratku nazaj v staro predkrščansko paganstvo, je namreč edinstven in ga nikjer drugod ne najdemo. Nehote se ustvarja vtis, kakor da se nemški človek v verskem oziru še ni ustalil. To potezo najdemo sicer le pri narodih, ki jih krščanstvo ni religiozno nikdar do globine prekvasilo, kakor v pojavu ruskih in anglosaških sekt. Babtisti, metodisti, kvekarji, irvingianci, adventisti, mormoni, Christian Science, Rešilna armada... in še več drugih so sekte, ki se posebno bohotno razprezajo v Angliji in zlasti v Ameriki in segajo od ondot s pomočjo dolarjev tudi med druge narode. Tudi nemško pogansko gibanje ima na zunaj nekaj sličnega z anglosaškimi sektami. Podlago pa jim daje dogmatično pomanjkljiva, često docela subjektivnemu verskemu naziranju prepuščena protestantska teologija, ki je prve protestante pred stoletji odtrgala od Cerkve, današnje rodove pa vodi pogosto popolnoma proč tudi od Kristusa.

Imeli smo priliko, naše čitatelje že ponovno seznaniti z gibanjem nemškega poganstva. Navadno označujemo nemško sektarstvo kar s pogastvom, čeprav ga nekatere struje naravnost še ne izpovedujejo. Tako n. pr. dr. Artur Binter, ki je 1927 ustanovil »nemško ljudsko cerkev«, nikakor noče veljati za pogana. On hoče izvesti le Lutrovo reformacijo do konca in očistiti krščanstvo vseh »judovskih primesi in potvorb«. Iz krščanske vere bi le rad napravil pristno arijsko »nemško vero«. V ta namen popravlja evangelije in odstranja iz njih vse, kar misli, da ni v soglasju z nordijsko raso. Nekaj podobnega zasleduje tudi »nemško versko gibanje«, samo, da je ta pokret, ki sta mu do zadnjega stala na čelu profesor dr. Hauer in grof Rewentlow, mnogo bolj politično povdarjeno. »Nemško versko gibanje« je stalo zadnja leta v ospredju javnega zanimanja in se je že mislilo, da ga bo hitlerizem priznal uradno kot »tretjo veroizpoved« (poleg katolicizma in protestantizma). Osnovo temu pokretu je dal Hauer s svojo knjigo »Deutsche Gottschau« in Rewentlow s knjigo: Wo ist Gott. Oba si stavljata nalogo, zajeti tiste nemške ljudske mase, ki so pred hitlerizmom sledile marksizmu in liberalizmu in jih sklopiti v neke vrste »versko občino«, nekoliko po zgledu protestantizma, ki pa bi vendar predstavljala »novo vero«. Osnove te nove veroizpovedi naj bi bile: osvobojenje vere od vsakih tujih nenemških vplivov, vsakih dogmatičnih in liturgičnih oblik, svoboda vesti, odprava konfesionalizma, ki priznava nadnaravno razodetje in izločitev krščanstva iz javnega življenja. »Nova vera« torej ni drugega, kakor racionalizem in »svobodomiselstvo, pobarvano z nemškim nacionalizmom.

Čisto izrazito poganstvo pa oznanja Ludendorff in njegov pokret, ki tudi ne prikriva, da gre za popolno poganstvo. Ideolog tega gibanja je prav za prav Ludendorffova druga žena Matilda, po poklicu zdravnica, ki je bila svoj čas vneta boriteljica za ženske pravice, sedaj pa vodi »nemško akcijo« kot protiofenzivo katoliške akcije. Ludendorffovi pristaši so med vsemi sektami najbolj številčni, so najbolje organizirani in najbolj fanatični. Ne napadajo le krščanstva, ampak vse druge napol poganske sekte in jim očitajo polovičarstvo, okultizem itd. Njihovo glavno glasilo »Am heiligen Quell deutscher Kraft« se tiska v 78 000 izvodih!

Zanimivo je to, da sta se pred nedavnim Hauer in Rewentlow morala umakniti iz vodilnega mesta »nemškega verskega gibanja«. Po mnenju, ki prevladuje v rajhu, je ta pokret s tem pokopan in se bo njihovih »vernikov« polastil Ludendorff, kar stvarno krščanstvu sicer ne bo nič škodovalo, je pa zanimivo iz političnih vidikov. Hauer in Rewentlow sta morala iti, ker je njun pokret predstavljal nekakšno konkurenco oficielnemu narodno,socialističnemu verskemu gibanju, ki ga vodi Rosenberg, kulturni vodja nove Nemčije. Poleg tega sta ona dva hotela ustanoviti »tretjo konfesijo«, kar tudi ne gre v račun hitlerizmu. Narodni socializem je namreč totalitarno gibanje, ki poleg vsemogočne stranke in njej podrejene države ne trpi nobene avtonomne oblasti ali pokreta, ki bi ne bil v njegovem območju. Narodnemu socializmu torej ni do tega, da dobi v rajhu še tretjo veroizpoved, ker sta mu še sedanji dve oficielno priznani preveč. Za čemer stremi hitlerizem, to je e n o t n a v e r o i z p o v e d, ki pa je ne bo vodil Rim ali protestantizem, ampak hitlerizem. Tudi nima v programu uničenja prščanstva, temveč »pozitivno krščanstvo«, ki naj bi bilo seveda takšno, kakršnega bo izdelal Rosenberg, oziroma Hitlerjeva stranka. Njegova vsebina naj bi bila zmes krščanskih religij in prikrojena svetovnemu nazoru nemškega narodnega socializma. S tem upa hitlerizem v boju s katolicizmom in vernim protestantizmom bolje uspevati, kakor če enostavno krščanstvo zavrže, kakor je to storilo »nemško versko gibanje«. Sedaj pa govorita Rosenberg in Baldur v. Schirach, da se nikakor ne borita proti krščanstvu, ki ga je potrebna in koristna religija; borita se le proti »političnemu katolicizmu«, proti »zlorabam vere v politiki«, njun boj velja »političnemu centrumaškemu katolicizmu«, ne pa veri kot taki. Hitlerizem dobro ve, da je velika večina nemškega naroda še vedno krščanska, zato bi direktno proglašanje poganstva politično ne bilo modro. Ne Rosenberg ne Baldur von Schirach se zato nista izbrisala iz protestantizma, kakor tudi Hitler ne iz katoliške Cerkve. Boj, ki ga ti možje vodijo proti krščanstvu, je vsled tega mnogo bolj nevaren, ker gre za tem, da narodno socialistična totalitarna država potvori krščanstvo v njegovih bistvenih osnovah. Vsled tega mora tudi izginiti »nemško versko gibanje«, ker je taktično bilo prenerodno zasnovano in je preveč odkrito kazalo karte. Tako sedaj hitlerizem lahko naglaša, da ni za brezboštvo, nasprotno, da priznava »pozitivno krščanstvo«, ki pa mora seveda odgovarjati narodno socialističnemu verskemu pojmovanju.

Ni izključeno, da bo tudi med Ludendorffovim okrepljenim gibanjem in hitlerizmom prišlo do večjega trenja. Kajti ni še tako daleč čas, ko je še Ludendorff proglašal sebe za Führerja nove Nemčije in kot takšen tudi veljal, medtem ko je Hitler bil samo njegov »bobnar«. Seveda so se medtem razmere popolnoma predrugačile. Danes je Hitler nesporen voditelj in stari general precej v kot potisnjen.

Kar se tiče katoličanov, so zopet za eno razočaranje bogatejši. Pred »plebiscitom« je namreč versko preganjanje nekoliko prenehalo. Katoličani so 29. marca strnjeno glasovali za Hitlerja v upanju, da bodo svojo usodo s tem kaj izboljšali. Pritisk na Hauerja in Rewentlowa, da sta se umaknila s svojih vodilnih mest, jim je dal novega upanja, da bo hitlerizem le preokrenil s svojo versko politiko. V Badenu so bili izpuščeni iz ječ duhovniki, ki so bili obsojeni radi političnih prestopkov. Toda to je ostal posamičen slučaj. Listi namreč zopet pišejo o procesih proti redovnikom in redovnicam radi »veriženja z valutami« in Rosenberg nadaljuje s svojimi »verskimi« predavanji. Oficielni pokret narodnega socializma za »nemško krščanstvo«, oziroma »nemško religijo« pa je pozitivnemu krščanstvu še neprimerno bolj nevaren, kakor Hauerjevo »nemško versko gibanje«. Vidi se, da je hitlerizem rabil le volilne glasove katoličanov.

drin.

Medtem, ko je Addis Abeba pred padcem...

Ženeva vrže kamen na Abesinijo

Aloisi: Abesinija je vsega kriva

Eden: Delujmo za utrditev medsebojnega zaupanja

Paul-Boncour: Zahvala Italiji za nepristransko postopanje

Ženeva, 20. aprila. c. Danes se je ob 10.30 dopoldne začelo izredno zasedanje sveta ZN, ki je moralo sprejeti na znanje poročilo predsednika odbora trinajstorice de M a d a r i a g a, da je delo posredovanja med Italijo in Abesinijo doživljajo polom. Svet se je najprej sestal na tajni seji in je bilo na tej seji sklenjeno, da se svet ZN ne bo zaključil že nocoj, ampak se bo zasedanje samo prekinilo, da bo lahko svet ZN zmeraj posegel v razvoj, kadar bo to potrebno.

Na javni seji je prvi govoril baron Aloisi, ki je izvajal:

V tem koeljivem trenotku, ki utegne biti odločilen za evropsko politiko, je treba odkrito ugotoviti odgovornost. Predvsem mislim, da lahko ugotovim, da ni nobena druga vlada podala toliko dokazov dobre volje kakor Italija, ki je celo v trenotku, ko se je osporavala njena pravica, ostala v DN. Pripomnim, da se italijanska vlada ni ogibala debate in da je v popolni iskrenosti pristala na predlog, da se začno pogajanja. Baron Aloisi je nato obrazložil program svoje vlade glede postopka in je odklonil očitek Abesinije, da pomeni predlagani postopek, zlasti pa neposredna pogajanja med obema strankama obenem tudi odklonitev razgovorov v okviru DN in v duhu pakta. Italijanska vlada ni zahtevala izključitev DN, temveč je nasprotno priznala Društvu narodov njegovo vlogo brez sleherne omejitve. Italijanska vlada zahteva prav tako kakor oktobra meseca leta 1935 integralno izvajanje pakta DN in vseh njegovih členov v celoti, ne pa samo izvajanje tega ali onega člena.

Za njim je takoj dobil besedo delegat Abesinije W o l d e M a r y a m. Dolžil je Italijo,**da s svojimi predlogi za mirovna pogajanja ni bila iskrena.** Ponovil je abesinske proteste tekom zadnjih 7 mesecev. Abesinska delegacija meni, da Italija ni sprejela mirovnih pogajanj

1. zato, da pridobi na času,
2. da bi preprečila petrolejske sankcije in
3. da bi lahko trgovala s svojo važnostjo pri reševanju evropskih vprašanj. Abesinska vlada ponovno zahteva, da naj ZN začne izvajati proti Italiji vse določbe čl. 16 proti napadalcu, ki ni bil izzvan.

Nato je bila seja ZN odložena do 15. ure popoldne.

Na popoldanski seji je odgovarjal najprej abesinskemu delegatu baron A l o i s i. Izjavil je, da je hotel v svojem govoru biti objektiven in se je izogibal sumničenj, dasi bi se jih lahko poslužil. **Samo abesinska delegacija je kriva, da poskus ni uspel.**

Nato je govoril angleški zunanji minister E d e n, ki je izjavil med drugim, da vsi obžalujejo okolnosti, v katerih zaseda svet ZN. Že 7 mesecev je od tedaj, odkar je ena članica ZN obsojena, da je prekršila pakt ZN. 50 držav je izjavilo tukaj v Ženevi, **da obsoja nastop ene velikih držav v Vzhodni Afriki. Vkljub vsemu pa Anglija še zmeraj meni, da se mora pakt ZN izvajati. Angleški ministrski predsednik je ponovno izjavil, da bo Anglija izvajala pakt ZN. Posebno kar se tiče sklenjenih gospodarskih in finančnih sankcij proti Italiji, izjavlja ponovno Anglija, da bo te sankcije izvajala in meni, da jih je treba tudi nadaljevati. Anglija se zaveda, da bo ZN tako dolgo nemočna, dokler ne bo univerzalpa organizacija. Akcija ZN pa mora biti kolektivna. Pomanjkanje univerzalnosti v ZN pa je slabost enega dela. Zaradi pomanjkanja tega pa je zato treba najti vsaj neki sporazum, da bodo narodi lahko ohranili svoje zaupanje v ZN. Vsakdo izmed nas mora ob tej uri vedeti, kakšne so naše odgovornosti. Anglija meni, da se morajo ohraniti dosedanje sankcije, glede uporabe plinov pa se mora storiti vse, da se bodo spoštovale mednarodne pogodbe. Eden vabi svet ZN, da naj opozori podpisnike tozadevnih pogodb, da se bodo teh tudi držali. Gre za bodočnost ZN in vsi morajo skrbeti za ZN, ker jo bodo enkrat vsi rabili. Anglija se zaveda, da je samo v okviru ZN mogoče zavarovati mir.**

Za njim je govoril P a u l - B o u n c o u r, ki je najprej pohvalil objektivno poročilo barona Aloisija. Glavna skrb mora biti, da se ohrani mir. ZN mora nadaljevati z delom pomirjenja in igrati vlogo razsodnika. Gre za ideje humanizma. **Ta ideja zahteva, da se naj prepreči vojna, ampak da se za zmeraj odpravi. Vojne ni mogoče napraviti bolj človečanske, kakor bi to kdo mogoče upal. Vojno je treba uničiti. Rabimo mir, da si lahko uredimo zadeve v Evropi. Zato je hvaležen Aloisiju za izjavo, da hoče Italija sodelovati v evropskih zadevah.** Zato upam, da bomo lahko sodelovali za utrditev miru v Evropi. Nad Evropo se zbirajo hudi oblaki, ker kršitve pogodbe ne bodo razčistile položaja. Moramo vzdržati spoštovanje pravnih načel, ker razen prava lahko vlada samo nasilje.

Nato so govorili zastopniki SSSR, Poljske in Argentinije. Ob 17.30 seja še ni bila zaključena.

Angleško-francoski sporazum glede Abesinije

Pariz, 20. aprila. AA. Današnji »Excelsior« objavlja precej pesimistično poročilo iz Ženeve. V tem poročilu med drugim citira izjavo zelo ugledne osebnosti iz krogov DN, ki pravi, da se mora zboljšanje francosko-angleških odnosov v zadnjih dneh zožiti samo na nekakšno angleško dejanje vljudnosti, ki še ne pomeni dejansko zboljšanje mednarodnega položaja. Na drugi strani pa se trdi, da je v teku zadnjih razgovorov med Edenom in Paulom Boncourjem prišlo do sporazuma v gotovih točkah. Ta sporazum je v glavnem sledeč:

F r a n c i j a o b l j u b l j a, da

1. pod nobenimi pogoji ne bo izstopila iz ZN,

2. Francija bo zvesta paktu DN in bo še naprej sodelovala pri sankcijah,

3. Francija pristaja na to, da se odlože ukrepi proti vojaški zasedbi Porenja od strani Nemčije.

E d e n p a j e v i m e n u A n g l i j e o b l j u b i l s l e d e č e:

1. Anglija ne bo zahtevala poostritve sankcij,

2. Anglija bo v bodoče v večji meri spravila v sklad svoje stališče glede Porenja s svojim stališčem napram Italiji,

3. Anglija priznava potrebo čim ožjega francosko-angleškega sodelovanja za rešitev spora med Italijo in Abesinijo, ki se mora brezpogojno obravnavati kot kolonijalno vprašanje.

Končno sta Eden in Paul Boncour v soboto sestavila načrt skupne francoske angleške deklaracije.

Pred vratmi Addis Abebe

Mesto je skoraj izpraznjeno

Pariz, 20. aprila. b. Radio-agencija poroča iz Addis Abebe, da napredujejo italijanski vojaki v dveh smereh proti Addis Abebi. Kolona, ki je napredovala preko Hamuša, je prispela v mesto Ankober, medtem ko je motorizirana kolona prišla do reke Robi in jo že prekoračila. Motorizirani oddelki se nahajajo sedaj 125 km od Addis Abebe. Pričakuje se, da se bo negušu posrečilo zbrati njegovo rezbno armado in dati Italijanom resen odpor na Tenaburu

V Addis Abebi vlada od dnevi grozničavo pripravljanje za obrambo. Službniki Evropjcev, ki so bili poprej osvobojeni vojaške dolžnosti, so sedaj morali zgrabiti za orožje in oditi na določena mesta, da branijo prestolico. V vladnih krogih smatrajo, da bo v dveh dneh zbrana zadnja abesinska sila na določenih položajih in da bo sposobna ustaviti Italijane, ki so doslej prodirali brez vsakega odpora.

Addis Abeba, 20. aprila. AA. (DNB.)) Od sobote pošiljajo z vso naglico rezervne čete, ki so se nahajale severno in zapadno od Addis Abebe na sever, da bodo branile Addis Abebo. Čete prevažajo tudi z letali.

V abesinskih merodajnih krogih pravijo, da je vest o preselitvi abesinske vlade v Beghemeder popolnoma izmišljena.

V soboto popoldne se je vršil na dirkališču velik shod, na katerem so govorniki pozvali prebivalstvo prestolnice, v kolikor je sposobno za vojaško službo, naj takoj prime za orožje in krene na severno bojišče. Takoj se je zbralo nad 5000 prostovoljcev. Ministrski svet je zasedal vse popoldne. Njegovi sklepi pa niso znani. Položaj tolmačijo sedaj v Addis Abebi bolj mirno.

Reuter poroča: Dobro poučeni krogi pa izjavljajo, da prestolnice nikakor ne bodo skušali braniti, ker žele Abesinci, naj bi Addis Abeba ostala »odprto mesto«, da bi s tem preprečili vsako letalsko obstreljevanje.

Uradni krogi naglašajo, da zavzetje Addis Abebe s strani Italijanov ne bo pomenilo konca vojne. Mislijo, da se bo mogel abesinski cesar držati s svojo vojsko v gorovju zapadno prestolnice še nekaj mesecev.

V abesinskih uradnih krogih zagotavljajo, da morebitni prihod Italijanov v Addis Abebo še nikakor ne bi pomenil konca vojne. »Sprejeli bomo borbo na prvem gorovju onstran prestolnice«, je izjavila Reuterjevemu poročevalcu neka ugledna abesinska osebnost. Ni izključeno, da bo maršal Badoglio šele po zavzetju Addis Abebe naletel na najhujše ovire. Neka durga osebnost je izjavila, da Abesinci ne bodo odložili orožja vse dotlej, dokler bo cesar na bojišču. Z vseh strani se prijavljajo novi prostovoljci.

Rim, 20. aprila. AA. (Havas.) Vest, da bi bili Italijani zavzeli Harar in Džidžigo, še ni uradne niti poluradno potrjena. Bitka, ki se je začela 14. t. m. in končala 18. t. m. je bila na obeh straneh ceste, ki pelje v severno smer čez Vebi Šebeli, Ididolo, Danane, Sagabo in Dada Modo. Glavni boji so bili ob reki Džana Gogo, severno od Danana in zapadno in Gorahaja. Italijanske čete so trčile na del vojske rasa Našibuja, ki doslej še ni stopila v boj in ki je dobro opremljena in oborožena. Po zadnjih poročilih z bojišča ugotavljajo, da je italijanska zmaga popolna, ne govore o razsulu abesinske vojske. Verjetno je, da brani ras Našibu še nekatere druge postojanke s svežimi četami.

Na južnem bojišču je po abesinskih trditvah zbranih na prostoru med Hararom, Sunerom in Alatom okoli 150 tisoč mož. Celotne abesinske izgube od začetka sovražnosti znašajo po abesinskih trditvah okoli 50.000 mož. K temu je prišteti po izjavah Abesincev okoli 15.000 žrtev strupenih in gorljivih plinov. Od tega šlevila pride tretjina na civilno prebivalstvo.

Blomberg - feldmaršal

Berlin 20. aprila. AA. (DNB.) Državni kancelar Hitler je kot vrhovni poveljnik vojske imenoval z današnjim dnem ministra vojske in glavnega poveljnika nemške vojske armadnega generala von Blomberga za feldmaršala. — General topništva Fritsch je postavljen za armadnega generala. — Glavni poveljnik vojne mornarice admiral Roeder je imenovan za velikega admirala, državni minister in poveljnik letalstva Göring je postavljen za armadnega generala.

Nadškof dr. Bauer na oddih

Zagreb, 20. apr. b. Zagrebški nadškof dr. Ante Bauer, ki je po daljši bolezni zopet lepo ozdravel, je nameraval oditi v začetku tega tedna na oddih. Zaradi slabega vremena pa je odgodil pot in bo verjetno jutri odpotoval v Šupetar.

Upravni odbor SUZOR-ja na Klenovniku

Zagreb, 20. aprila. b. Upravni odbor SUZOR-ja je odšel včeraj ob 8 v dveh avtomobilih na Klenovnik, kamor je prispel okoli poldne. Ogledal si je zdravilišče ter ostal tam do 17.30, nakar se je vrnil nazaj v Zagreb. Danes dopoldne se je najprej sestal upravni odbor k zaključni seji, na kateri je razpravljal o nekaterih važnejših zadevah, ki so bile predložene v odobritev plenumu. Ob 10 se je pričela seja plenuma in se je med drugim pretresalo poročilo glavnega ravnatelja Glazerja Končno je bil sprejet tudi delovni program za bodočnost. Nato se je pričela razprava o naložbi premoženja SUROR-ja Med drugim se je predlagalo, da se naloži nekaj gotovine v jugoslovanske državne, izrecno dinarske papirje. Nato je sledila debata v plenumu o posojilu državi v znesku 2 milijonov dinarjev za gradnjo bolnišnice po banovinskih mestih. Končno je posojilo bilo z veliko večino dovoljeno, predsedništvu pa se je naročilo, da uveljavi še nekatere misli, ki so bile podane v tozadevni razpravi, ob sami sklenitvi pogodbe. Detega posojila je namenjeno tudi za Ljubljano. Jutri dopoldne se nadaljuje zasedanje plenuma, ki pa bo tudi končano.

Neredi v Palestini

Jeruzalem, 20. aprila. Iz Jaffe poročajo, da je množica tamkaj s kamenjem napadla avtomobil, v katerem so se vozili neki Angleži. Ena oseba v avtomobilu je bila ranjena. V teku neredov je bilo v Jaffi ranjenih četvero Angležev. V poznejših poročilih pa pravijo, da je ranjencev že 50, mrtvih pa 15.

Mnogi židovski trgovci hitro zapuščajo Jaffo. V mestu so vse trgovine zaprte. Na ulicah križarijo močni policijski oddelki.

V uradnem poročilu, ki je bilo včeraj izdano o dogodkih v Jaffi, se pravi, da je bila tam ubita ena oseba, 15 pa jih je bilo ranjenih. V arabskih krogih pravijo, da je šlevilo žrtev mnogo večje. Do zelo hudega spopada je prišlo, ko so židje napadli avtobus, v katerem je bilo večje šlevilo Arabcev. Ob 23 je bil končno vpostavljen red in mir. Po odredbi oblasti morajo biti v Jaffi in Telavivu vsa hišna vrata zaprta ob 19 in tudi luči v hišah ne smejo goreti.

Najnovejši pohorski manever

Glavno glasilo »pohorskega fronta« je v svoji nedeljski številki objavilo uvodnik, ki je izredno bogat samih političnih aforizmov. Članka deli nauke na levo in desno, žal pa se jih sam ni nikoli držal, kadar je bil na vladi in je imel priliko realizirati svoje lepe in koristne ideje. Tako na primer nam odlični šef »pohorskega fronta« razlaga, kako da je treba reševati hrvatsko vprašanje:

»Hrvatsko vprašanje zahteva argumentov, ki naj vplivajo na zdravi instinkt ljudstva in prepričajo narodne mase, da nihče v tej državi, ako jo res ljubi, ako res smatra, da je jugoslovenska ideja njena življenska misel, noče in ne sme več preko upravičenih interesov hrvatskega naroda. To vero je treba deloma ustvariti, povsod pa okrepiti s stvarnimi dokazi. Ko se postavlja vprašanje avtoritete naše narodne in državne eksistence, se istočasno in nič manj tehtno postavlja danes vprašanje zadovoljive rešitve vseh onih gravaminov političnega, gospodarskega in psihološkega značaja, ki v svoji skupnosti tvorijo hrvatski problem in ki so povezana s sličnimi pojavi in stremljenji tudi med ostalimi deli naroda in ostalimi pokrajinami države...«

To so jasne in odločne besede in človek bi kar predlagal, naj bi pisca najeli za prvega eksperta pri reševanju tega našega najvažnejšega vprašanja. Toda vsak se mora vprašati, kako da je za glavnega političnega kapitana »pohorskega fronta« hrvatsko vprašanje naenkrat postalo vprašanje, ko pa je ves ta »pohorski front«, ko se je grel v naročju Srskičeve, Uzunovičeve in Jevtičeve vlade ter z njimi slavno vladal Jugoslavijo, odločno tajil, da kakšno hrvatsko vprašanje sploh obstoja. Odkod zdaj kar črez noč ta sprememba, ki bo gotovo tudi prostake »pohorskega fronta« osupnila, saj je dozdaj po »Jutrovih« nepogrešnih političnih navodilih vsak, kdor je govoril o hrvatskem vprašanju, češ da obstoja in da je potreben s Hrvati sporazum, bil separatist in sovražnik državnega ter narodnega edinstva. Kolikokrat nam je isti pisec v »Jutru« zabičeval, da hrvatskega vprašanja sploh ni in da ga ne sme biti, ker smo en sam narod, v enem samem narodu pa ne more biti govora o kakšnem sporazumu, saj se na primer, da se v svrho pojasnitve te »Jutrove« osnovne misli nekoliko drastično izrazimo, kuščer ne more sam s seboj sporazumevati, ker je ena in ista edinstvena žival, ki se na primer more sporazumevati z muho ali s kako drugo žuželko, ne pa sam s seboj... Tako točno je vrhovni šef pohorstva dozdaj to zadevo razlagal, sedaj pa se je sam z dušo in telesom izpremenil v separatista in. — horribile auditu! — priznava poseben hrvatski narod, ki nima samo upravičenih gospodarskih ali upravnih in kulturnih ter podobnih interesov, ampak celo svoje lastne narodne p o l i t i č n e interese! Ali ste slišali, ljudje božji, to so naravnost punktacije, »Jutro« priznava hrvatska gravamina, politične pritožbe hrvatskega naroda, kakor jih je svojčas hrvatski narodni sabor predlagal kraljem in Madjarom na podlagi svojega državnega prava! Za tako stališče so prišli za časa prejšnjih režimov, ki so jim načelovali »Jutrovi« »politični« direktorji, ljudje pred sodišče o zaščiti države, so sedeli v Mitrovici ter morali v konfinacijo, danes pa ga »Jutro« samo zastopa ter kliče po rešitvi političnih gravaminov hrvatskega naroda in roti vse in vsakega, da nihče ne sme več preko upravičenih interesov hrvatskega naroda!

Nihče ne sme več! Gospodje torej priznavajo, da smo dosedaj hodili preko teh upravičenih interesov — pohorci in njihovi prijatelji ter režimi namreč, zakaj mi, ki zdaj podpiramo dr. Stojadinovičevo vlado, smo itak čisto v smislu svojega programa in dela takoj izjavili, da je najvažnejša naloga te vlade iskreno iskanje sporazuma s hrvatskim narodom. Zdaj pa prihajajo Pohorci in pridigujejo n a m, da je treba ustvariti ta sporazum in ga okrepiti s »stvarnimi dokazi« ter zadovoljivo rešiti ta problem, »ne z golo avtoriteto«, ampak s tem, da se »priznavajo in izpolnijo upravičene zahteve Hrvatov«... Res žalosten pogum od strani politikov, ki so imeli na razpolago dolgo diktaturo z vsemi njenimi sredstvi in neomejenimi možnostmi, da s stvarnimi dokazi izpolnijo upravičene zahteve hrvatskega naroda in ostalih »delov našega naroda in pokrajin«, kakor pravijo v nedeljskem uvodniku, pa so imeli za ta narod le batine, ječe in globe ter nagobčnik. Taki politiki nimajo niti najmanjše moralične legitimacije, da se zdaj solidarizirajo z narodom, katerega so tepli, mučili in na vse načine preganjali, ter mu pomagajo predjavljati narodne pritožbe! Res ginljivo je videti volka, kako koraka pred ovcami in nosi v svojih šapah jerbas ovčjih gramavinov!

Notranja kriza na Poljskem

Pred izbero: ali s Francijo ali z Nemčijo

Varšava, 20. aprila. b. V noči od sobote na nedeljo se je nenadoma zelo **poostril notranjipolitični položaj,** ki že dolgo časa ni bil več takšen, da bi ga lahko imenovali normalnega. Poostritev hitro narašča in je tako resna, da je ministrski predsednik v zadnjem trenutku odgodil svoj odhod na Madžarsko. To je v političnih krogih povzročilo veliko iznenadenje, zlasti še, ker je bilo za pot vse pripravljeno in je celo vlak, s katerim bi se moral peljati predsednik, bil že pod paro in pripravljen za odhod.

Druga senzacija za Varšavo in Poljsko pa je članek »Gazete Poljske«, ki je bil zaplenjen zaradi tega, **ker je obširno razmotrival zadnje krvave dogodke in delavske nemire v vsej državi, posebno pa še v Lvovu in vzhodni Galiciji.** Članek je bil ostro naperjen proti vladi, posebno pa je še obsojal postopanje ministrskega predsednika, katerega je člankar pošteno obdelal. »Gazeta Poljska« je po zaplembi članka objavila redakcijsko beležko, da bo apelirala na sodišče zaradi zaplembe. Čeprav je bil članek zaplenjen, pa je vendarle našel pot v razne kroge, ki so ga živahno komentirali in poskrbeli za njegov prenos. Najbolj zanimivo pri vsem pa je, da je članek izšel izpod peresa polkovnika Miedzinskega, ki je eden izmed glavnih voditeljev takozvane polkovniške skupine. Takoj potem, ko je bil članek zaplenjen, so se razširile z neverjetno naglico po vsej Poljski vesti o vladni krizi in tudi o skorajšnjem odstopu državnega predsednika Mošickega.

Naslednik maršala pilsudskega, sedanji generalni inšpektor poljske armade **Rydz-Smigly** je baje sklenil pomagati do ministrskega predsedstva gener. **Stinkovskemu** na mesto sedanjega državnega predsednika pa hoče spraviti sedanjega kmetijskega ministra **Poniatowskega.**

Snoči je obiskal v privatnih zadevah ministrski predsednik sedanjega državnega predsednika Mošickega, s katerim je imel daljšo konferenco in je med drugim padlo tudi vprašanje, če se mu bo posrečilo, da se obdrži na oblasti, ali bo na Poljskem zopet zavladala takozvana polkovniška skupina. **Vse kaže, da so na eni strani na delu frankofilske skupine desničarjev, na drugi strani pa Nemčiji sovražna levica. Obe skupini pa delata na to, da se v zunanji politiki doseže kar mogoče ozko sodelovanje s Francijo. Sploh se v zadnjem času v poljski javnosti močno opaža veliko nezadovoljstvo z germanofilsko politiko vlade, kajti mnogi poljski politiki so prepričali javnost, da bo v kratkem času prišlo do nemško-sovjetskega zbližanja, vsled česar bo Poljska ostala popolnoma osamljena in mora torej pravočasno zavzeti stališče čim ožjega zbližanja s Francijo.**

Norveška-Poljska-Rusija

Moskva, 20. aprila. AA. Havas poroča: Po neki vesti agencija Tass je včeraj prišel v sovjetsko Rusijo norveški zunanji minister Koht. V Rusijo je prišel po 3 dnevnem obisku v Varšavi.

Domači odmevi

Če brskamo po tujih revijah..

V francoski reviji »Revue de Paris« z dne zadnjega 15. aprila beremo v članku, posvečenemu Jugoslaviji pod naslovom »Konec diktature« in podpisanemu s tremi zvezdicami, sledeče pikantne ugotovitve:

Na strani 730: ... **Na drugi strani pa so fašisti, jugoslovanski hitlerjevci in slovenski pohorci, ki prihajajo iz vrst nekdanjih pristašev diktature in germanoljubcev. Usmerjeni so vsi za Nemčijo...«**

Na strani 738 navaja revija neki članek »Mariborskega Večernika« ter pristavlja: »... **ki je, kot pravijo, glasilo ministra Kramerja, ki je znan po svojem navdušenju za diktaturo in po svojem delovanju za hitlerizem...«**

Za red na belgrajski univerzi

Belgrad, 20. aprila. d. Z ozirom na zadnje nemirne dogodke na univerzi, ki so privedli do nasilnega obračunavanja med posameznimi skupinami belgrajskih aakdemikov, je univerzitetni svet izdal posebno okrožnico, v kateri naj prej opisuje ovire, ki jih že celo študijsko leto 1935—36 stavijo prevratni elementi univerzi, da ne more priti do mirnega dela, nato pa opozarja vse slušatelje, da bodo univerzitetne oblasti segle tudi po radikalnejših sredstvih, da se mir vzpostavi in omogoči znanstveno delo. »Vsi tisti, ki skušajo motiti delo, bodo čutili zakonite posledice v polni meri. V skrajnem slučaju bo ukinjen tudi semester, ali na posameznih fakultetah, ali pa na celi univerzi, ker je boljše, da šola ne deluje in da se to ve, kakor pa da bi delovala napol, ali pa sploh ne in dejala rezultate, ki ne odgovarjajo njeni nalogi in višini in ki ne morejo koristiti ne posameznikom, ne družbi, ne državi.«

Minister toži Geza Kohna

Belgrad, 20. apr. m. Na tukajšnjem okrajnem sodišču se je danes vršila zanimiva razprava o tožbi prosvetnega ministra Dobrivoja Stošovića, odnosno prosvetnega ministrstva radi prekršitve zakona o zaščiti avtorskega prava od tukajšnjega knjigarnarja Geze Kohna. Prosvetno ministrstvo je proti Kohnu vložilo tožbo zaradi tega, ker je izdal v svoji kolekciji pod naslovom »Zlata knjiga« lani »Ustanak«, pesmi in zapiske prve in druge srbske vstaje, kar je v resnici novo izdano delo Vuka Karadžiča. Po zakonu o zaščiti avtorske pravice ima država izključno pravico do izdaje del Vuka Karadžiča. Obtožnica zahteva odškodnino od Kohna v znesku 100.900 Din ter da se uničijo vsi ostali izvodi omenjene knjige. Razprava je bila radi zaslišanja strokovnjakov preložena.

Jasnost v vprašanju slovenskega mačkovstva

Večkrat že smo na tem mestu poudarili, da »mačkovstvo« v Sloveniji doživlja nekako isto usodo, kakor gibanje dr. Mačka na Hrvatskem. Kakor so se tam v vrste iskrenih in poštenih pristašev dr. Mačka vrinili najrazličnejši ljudje, ki so z vsako akcijo zasledovali svoje posebne namene, ne dr. Mačkovih, tako sta se tudi pri nas v tem »pokretu« takoj izpočetka jasno razločevali dve smeri: politična, pod vodstvom dr. Mačka, in še druga, ki je razodevala v vseh svojih socijalnih, gospodarskih in političnih vprašanjih, zlasti pa v socijalnih, dr. Mačku čisto tujo ideologijo, na zunaj pa je vpila: »Živijo dr. Maček!« Prva je govorila potom tednika »Slovenska zemlja«, druga pa potom štirinajstdnevnika »Ljudska pravica« in potom »Bojevnika«, ki se je skušal obdržati pri življenju tudi po odstavitvi dr. Marušiča, ko so smeli nekaznovano kritizirati dela dr. Kramerja že tudi drugi, kar je bila prej po načrtu dr. Marušiča izrecna predpravica »bojevnikov«. Obe skupini sta nastopili, kakor da govorita v imenu dr. Mačka.

Hrvatsko politično vodstvo je že zdavnaj spoznalo, da niso vsi, ki vpijejo »Živijo Maček!« iz dr. Mačkovega tabora in njegovi pirstaši in je doma odločno nastopilo proti vsem tujim prevratnim elemntom, za Slovenijo pa ni bilo tako odločno. Pri dr. Mačku so se oglašale deputacije obeh smeri, on je obe sprejemal. Obe sta prirejali sestanke, v Celju, v Čakovcu, v Središču, dr. Maček je na obojne pošiljal svoje zastopnike. Obe skupini sta se sicer skušali zediniti; med »Ljudsko pravico« in »Bojevnikom« je bil sporazum hitro dosežen, »Slovenska zemlja« pa je vseskozi stala ob strani. Do enotnega glasila ni prišlo, tudi politično sta delovali ločeno. Priznati pa je treba, da je bila skupina okrog »Ljudske pravice« mnogo bolj delavna in iniciativna, kakor pa skupina okrog »Slovenske zemlje«. Razni Kerenčiči in Krefti imajo ob vsakih občinskih volitvah tudi v najbolj oddaljeni občini polne roke dela, povsod skušajo zediniti razkrepljene nasprotnike slovenskega ljudstva na eno listo »skupne fronte«, »delavnega ljudstva«, »gospodarsko listo« in podobne. Zraven pa vedno: »Živijo Maček!«

Slednjič je hrvatsko vodstvo le izprevidelo, da tudi v Sloveniji ni mogoče trpeti toliko »mačkovcev«. V zadnji številki »Slovenske zemlje« je dr. Maček objavil izjavo, da more samo gibanje te skupine priznati »za člen skupnega gibanja Hrvatov in Slovencev pod mojim vodstvom«.

Tako je sedaj to vprašanje razčiščemo. »Slovenska zemlja« je legitimni zastopnik hrvatskega mačkovstva za Slovenijo. Kaj pa »Ljudska pravica« in »Bojevnik«? Združila se bosta v »Staro pravdo«, tednik, ki bo oznanjeval novo pravdo, ki ni bila rojena na naših tleh in ki je dr. J. Ev. Krek ni nikdar učil, pa je bil velik socijalni reformator, toda bil je tudi Slovenec in katolik. Tudi za naprej bo še ostalo geslo »Živijo Maček!« ker dr. Maček pač nima te moči, da bi mogel preprečiti skrivanje za njegovim imenom, ne na Hrvatskem, ne v Sloveniji, mesto dr. V. Mačka iz Zagreba pa jim bo izjave dajal dr. V. Maček, t. j. dr. Viktor Maček, advokat iz Ljubljane, ki ima z imenom »dr. Vladko Maček« skupne samo začetne črke in ki je v političnem prepričanju že naredil precejšnjo razvojno pot, dokler slednjič ni v naših dneh obstal pri bivši »Ljudski pravici«.

Davidovičev shod

Belgrad, 20. aprila. m. Pristaši Ljube **Davidoviča** so včeraj imeli sestanek tudi v Babajiću, na katerem sta govorila dr. Ivan **Rybar** in bivši minister Pera Marković, ki je v svojem govoru ostro napadel »zagovornike svobode in demokracije«, bivše prvake JNS. Glede tega je dejal, da se sedaj pojavljajo kot prijatelji naroda tudi oni, ki so prej ljudstvu odvzemali njegove pravice. Toda narod se ne bo prevaril, on dobro pozna svoje ljudi, pa tudi star narodni pregovor pravi, da volk dlako menja, ne pa nravi. Zato govornik poziva svoje prijatelje in vse navzoče, naj budno motre te »zagovornike demokracije in zagovornike narodnih pravic«. Narod tem ljudem ne bo verjel vse dotlej, dokler ne bodo položili računov o svojem dosedanjem delu.

Kmetsko zborovanje v Ribnici

Na semanji dan v ponedeljek se je vršilo tu veliko zborovanje, ki je bilo vse posvečeno veliki akciji, ki se je započela v naši Sloveniji — ustanovitvi Kmetske zveze. Popoldne ob 1 je bil napovedan shod v veliki dvorani Hp, ki se je hitro napolnila tako, da so mnogi morali ostati zunaj. Zastopane so bile vse občine ribniškega in velikolaškega okraja in celo daljna Banjaloka. Zborovanje je vodil g. Matija Šmalc. Ob burnem odobravanju je nastopil predsednik Kmetske zveze g. Brodar. V enournem govoru je prdsednik obrazložil potrebo lastne strokovne Kmetske zveze. Tako živo je orisal bedo našega kmeta, da so vsi navzoči z veliko napetostjo ponovno prekinjali govornika z burnim aplavzom. Splošno navdušenje je zaplulo po dvorani, ko je g. Brodar opisal že dosedanje uspehe te splošne slovenske kmetske akcije. Vsi navzoči so nagradili govornika s sklepom, takoj po vseh občinah osnovati krajevne Kmetske zveze. Za njim je nastopil živahno pozdravljen g. Skulj. V živahnem govoru je opisal delovanje g. Brodarja in njegovo, s trpljenjem odičeno zvestobo kmetskemu stanu. Opisal je nadalje, da že kmetski ponos in čast zahtevata lastno organizacijo. Navdušen govor g. Skulja so zborovalci nagradili s čvrstim odobravanjem. Shod je potekel v lepem redu in ob splošnem navdušenju, ki je napolnil naše ljudi s samozavestjo in odločnostjo.

Žalostna smrt male deklice

Danes okrog pol 1. popoldne je neopaženo izginila 4 in pol leta stara hčerkica tukajšnjega kovaškega mojstra Antona Zoreta, ki ima svojo kovaško delavnico in stanovanje na koncu Grabna in je oddaljeno le nekaj metrov od struge, kjer teče Bistrica. — Deklica je najbrže opazovala na obrežju neke delavce, ki so sejali pesek v bližini na produ in je tako po nesrečne mnaključju zdrknila v vodo. — Takoj so starši alarmirali bližnje sosede sluteč, da se je nekaj dogodilo, ko so pogrešali svojo ljubljeno hčerkico. Začelo se je mrzlično iskanje ob toku Bistrice — a na žalost deklice ob zaključku dopisa še niso našli.

Zopet ena šola za starše, kako je treba paziti na otroke pri vsakem koraku.

Deklico so pozno zvečer našli na jezu pri mestnem parku.

Belgrajske vesti

Belgrad, 20. aprila. m. Kralj. vlada proučuje načrte za velike gradbene objekte, zgraditev tobačnih skladišč, letovišč in kopališč, pa tudi zgraditev najpotrebnejših cest. Istotako se vsestransko proučuje tudi vprašanje razdolžitve in zboljšanja gospodarskih razmer širokih ljudskih slojev.

Belgrad, 20. aprila. m. Danes je prispel v Novi Sad maršal dvora **Čolak-Antić** v spremstvu ordonančnega častnika Sondermayerja. Po prihodu v Novi Sad si je maršal dvora ogledal mednarodno razstavo plemenske živine.

Belgrad, 20. aprila. m. V veliki dvorani Zveze nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev je odigral bivši svetovni šahovski prvak dr. Alehin svojo drugo simultanko v Belgradu. Od 40 partij jih je dobil 26, 7 jih je izgubil. 7 pa jih je končalo remis.

Sprejemi pri predsedniku vlade

Belgrad, 20. apr. m. Predsednik vlade dr. Stojadinović je danes dopoldne sprejel v svojem kabinetu v zun. ministrstvu francoskega poslanika na našem dvoru **Roberta de Dampierra,** za njim pa švedskega poslanika, ki ima svoj sedež na Dunaju, **Ulsta Thorstena Underja,** ki se je s predsednikom vlade razgovarjal o vseh vprašanjih, ki zanimajo obe državi, to je v glavnem z vprašanji gospodarske narave.

Belgrad, 20. aprila. m. Predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. Milan Stojadinović je snoči ob 9 sprejel Dušana **Trifkoviča,** šefa, in Stevana **Janoševiča,** podšefa JRZ, na referat o strankinih poslih. Predsednik kr. vlade je s posebnim zanimanjem poslušal referat Janoševiča o njegovem potovanju v Zagreb, kamor je kot odposlanec izvršnega odbora JRZ bil poslan, da obišče tamkajšnje organizacije ter da poda svoje poročilo o njihovem delu in zahtevah. **Dr. Stojadinović je zadovoljen z dosedanjo akcijo in napredovanjem JRZ v Zagrebu, čeprav je to delo naletelo vprav tu na zelo velike težave. Dejal je, da se bo tudi v bodoče zelo zanimal in posvečal vso pozornost delu organizacije, da bi se na ta način moglo ugoditi vsem zahtevam JRZ v Zagrebu.**

Bivši zdravnik abesinskega cesarja, Širokov, bo predaval v Ljubljani

V Ljubljano je prispel dr. J o r d a n Š i r o k o v, bivši telesni zdravnik abesinskega cesarja Haile Selasija in prvi organizator abesinske sanitetske službe. Predaval bo o abesiniji in o življenju in običajih njenega prebivalstva. Dan in kraj predavanja, ki bo v okviru Jugoslovansko-bolgarske lige, objavimo pravočasno. Dr. Širokov je rodom Bolgar in je predaval že v Belgradu in Zagrebu. Povsod je vzbudilo njegovo predavanje največjo pozornost in časopisi so priobčili o njem obširna poročila. Vstopnina bo zelo nizka, da se tako omogoči vsakomur, da se lahko udeleži predavanja.

Reden pouk na zagrebški univerzi

Zagreb, 20. aprila. b. Danes je potekel rok za vpisovanje na univerzo. Dijaki so se vpisali v velikih masah. Predavanja se prično že jutri na vseh fakultetah.

Iz železniške službe

Belgrad, 20. aprila. m. S kr. ukazom so napredovali pri **glavnem ravnateljstvu državnih železnic:** za višjega tajnika v V. pol. skup. inž. Bogomir Volf; za inšpektorja V. pol. skup. Anton Jenčič; za višjega kontrolorja VI. pol. skup.: Anton Kuralt, Rihard Batistič, Bogomir Hvala, Arigo Kofou, Alojzij Čepar, Aonton Bervar, Stanko Koman, Hinko Kenda, Anton Poje, Ivan Smolnikar, Josip Žilič, Alojzij Suhač, Ivan Megla, Karol Kosi, Feliks Živko, Alojzij Gabere, Ivan Terstenjak, Franc Bende, Franc Hanžurej, Franc Mordej, Evgen Sila, Rudolf Milač, Božidar Levstik, Josip Ermenc, Franc Pregelj in Franc Jug; za kontrolorje VII. pol. skupine: Štefan Pavšič, Zdravko Rak in Bogomir Premelc; **pri ljubljanskem železniškem ravnateljstvu:** v IV.-2. za svetnike: inž. Franc Hinterlechner, Franc Zmazek, Julij Bučar, inž. Drago Leskošek, Valdemar Haslakijevič in Rudolf Fister; v V. pol. skupino za svetnike: Matija Drofenik in inž. Karel Planinšek; za inšpektorje: Friderik Perne, Anton Cajnko, Anton Gostič, Edvard Pirc in Peter Bradaška; v VII. pol. skupino: Ivan Kepec; za višje kontrolorje: Franc Zupan, Ivan Ahačič, Jože Rajner, Alojzij Cvar, Ivan Košiček, Franc Brandner, Adalbert Krulej, Ivan Lavrin, Izidor Seršen, Franc Privšek, Avguštin Amalijeti, Ferdinand Žužek, Peter Magajna, dr. Matija Čampa, Rafael Kampuš, Ivan Kruh, Franc Štih, Rudolf Prešeren, Bruno Parma, Mihael Boštele, Janez Kastelic, Herman Lenassi, Franc Kessler, Adalbert Štrukelj, Anton Majcen, Avguštin Ajdič, Janez Vohinc, Rudolf Jeretin, Mirko Šircelj, Karel Lapajna, Ludvik Turšič, Angel Cerkvenik, Franc Sedej, Jože Drašlar, Viktor Baudek, Hugo Mešnek, Dragotin Matekovič, Franc Jelenec, Mihael Vrabec, Franc Robida, Peter Romauh, Franc Pihler, Franc Pavlovčič, Jože Zakrajšek, Alojzij Korošec, Marcel Gruden, Franc Uršič, Vladimir Gajšek, Alojzij Bukovec, Otokar Seebacher, Franc Leskovec, Josip Florjančič, Matej Mihajlovič, Mihael Zupan, Konrad Fišner, Vinko Furlan, Ivan Vavda, Anton Plešniček, janez Račič, Janez Klasinc, Anton Lesar, Štefan Šifrer, Ivan Uran, Janez Košir in Karel Gornik; v VI. pol. skup. za višja pristava: inž. Tihomir Spasenovič in Vladimir Borisov; za kontrolorje: Martin Knez, Jože Končan, Mihael Krulc, Albert Brumen, Ciril Grafenauer, Andrej Žele, Martin Krivec, Dušan Zagorjan, Janez Česen, Franc Goričar, Franc Špenko; administrativni uradniki VIII. pol. skupine: Jože Guzelj, Janez Perleš, Mihael Nagelšmit, Martin Ranzinger, Viktorijan Lanc, Adalbert Verhovšek, Albin Puh, Martin Majhen, Jože Rožič, Jože Strašek, Romen Oberlindtner, prometni uradniki VIII. pol. skupine; za višje prometnike: K. Rataj, Karel Podbregar, Leopold Stropnik, Franc Sovre in Anton Flis, prometniki VIII. pol. skupine; za višj enadzornike strojev: Valentin Žitnik, Janez Ulčar in Josip Skuk, strojevodje VIII. pol. skupine; za višjega strojevodja Franc Orehek, strojevodja VIII. pol. skup.; za višja nadzornika proge: Ludvik Pinter in Valentin Poženel, nadzornika proge VIII. pol. skupine.

Iz vojaške službe

Belgrad, 20. apr. m. Na predlog vojnega ministra so postavljeni s kr. ukazom med drugimi: **za poveljnika 40. Triglavskega peh. polka** Milan **Mašič,** za poveljnika IV. konjeniškega polka kneza Arzena konjeniški polkovnik Egon **Škrinjar,** za poveljnika 4. bataljona 2. pp. peh. podpolkovnik Janko **Hamerlak,** za poveljnika 2. bat. 12. pp. carja Lazarja peh. major Anton **Lavrič,** za poveljnika 2. bataljona 40. pp. **Triglavskega** peh. major Franjo **Kovačevič,** za poveljnika **12. planinskega bataljona** peh. major Franko **Mamula,** za poveljnika **ljubljanskega vojnega okrožja** peh. polkovnik Ljubomir **Živanovič,** za pomočnika poveljnika petrinjskega voj. okrožja peh. podpolkovnik Luka **Demšar,** za poveljnika 7. divizijona 27. topn. polka topniški major Oton **Pečar,** za poveljnika baze rečne flotilje kapetan fregate Ivan **Levec,** za poveljnika broda »Soko« kapetan fregate Mirko **Pleiweiss,** za vojaškega atašeja v Nemčiji je postavljen pehotni polkovnik za generalštabne posle Žarko **Verić.**

Protituberkulozni teden

Protituberkulozni teden bo po sklepu ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje od 17. do 24. maja. Kraljevska banska uprava prosi liste, naj bi podprli delo Protitubekulozne zveze s tem, da o stvari objavijo v svojih listih potrebna poročila, članke itd. in s tem s svoje strani store, da bo ta prireditev vsestransko uspela.

Polovična voznina

Belgrad, 20. aprila. AA. Prometni minister je dovolil 50% popust na državnih železnicah:

za delegate zadrug, ki se bodo udeležili letne skupščine glavne živinorejske zadruge v Belgradu 26. aprila t. l., popust velja od 23. do 29. aprila;

za delegate splošnega človekoljubnega službeljskega združenja, ki se udeleže letne skupščine v Belgradu 26. t. m. in

za delegate jugoslovanskega cestnega društva, ki se udeleže letne skupščine v Belgradu 3. maja, popust velja od 30. aprila do 6. maja.

Fantovski pokolj 5 ranjenih

Ptuj, 20. aprila.

V nedeljo, 19. t. m. se je zbrala večja skupina fantov iz bližnje okolice Vurberga in popivala cel popoldan v vinotoču posestnika Štergarja v Krčevini pri Vurbergu. Proti večeru so postali fantje že precej vinjeni in je med njimi nastal prepir in pretep. Bilo je okrog 20, ko je bil pretep najhujši. Nož je služil kot glavno orožje. Posledica pretepa je bila, da je obležal 24-letni Franc, sin posestnika iz Krčevine, v mlaki krvi

Druga žrtev pretepa je njegov brat, ki so ga s smrtnonevarnimi poškodbami prepeljali v ptujsko bolnišnico. Njegovo stanje je obupno in se še vedno nahaja v nezavesti.

. . . . . Orožniki so aretirali 10 pretepačev. Med aretiranimi fanti so štirje deloma težko, deloma lažje ranjeni.

Ta dogodek, ki je splošne obsodbe in obžalovanja vreden, je razburil vso tamkajšnjo prebivalstvo, ki ogorčeno obsoja to fantovsko surovost.

Dunajska vremenska napoved: pretežno oblačno, naraščanje temperature, poslabšanje vremena, široko.

† Luka Smolnikar

Slavina pri Št. Petru na Krasu, 20. aprila. Danes zjutraj ob 4 je umrl tukajšnji župnik g. Luka Smolnikar. Pogreb bo v sredo, dne 22. aprila ob pol 10 dopoldne.

Na mrtvaškem odru leži mož, ki je z njegovim imenom in delom zgodovina »Katoliškega tiskovnega društva« v Ljubljani, in mogočna stavba »Jugoslovanske tiskarne« tesno povezana. V Slavini pri Postojni je umrl ondotni župnik Luka Smolnikar, duhovni svetnik goriške nadškofije. Živo so nam starejšim Ljubljančanom še v spominu ona leta, ko je bil pokojni kot stolni vikar z rajnim dr. Krekom duša bivše »Slov. krščansko socialne zveze« in ko je dajal pobudo za ustanavljanje izobraževalnih društev po deželi, kar mu je bilo tem lažje, ker je bil spreten ljudski govornik in obenem urednik »Domoljubov«. Ko je prevzel tajništvo pri KTD, je s svojim vplivom in agilnostjo mnogo pripomogel, da se je odbor, ki je imel dotlej nadvse skrbnega gospodarja, variha in blagajnika v osebi † msgr. A. Zupančiča, odločil za zidavo novega poslopja, v katerem naj bi dobili naši katoliški listi, predvsem »Slovenec«, »Bogoljub« in »Domoljub« ter naš katoliški tisk, njih uredniki in uprava s tiskarno vred primerne, zračne in svetle prostore. 28 let je že, kar je bila blagoslovljena ta mogočna »Hiša dobrega tiska«, ki je še danes v ponos vsi Sloveniji.

Marsikaj se je že spremenilo v tem času: takratni predsednik prelat Kalan in deset takratnih odbornikov je že v večnosti. Sedaj se je poslovil tudi gosp. Luka, ki je bil glavna agilna moč vsega podjetja. Njih ustanova pa nadaljuje delo v službi katoliške Cerkve za krščansko kulturo slovenskega ljudstva.

Ko so razmere nanesle, da se je rajni tajnik umaknil iz Ljubljane in prevzel zgolj dušnopastirsko službovanje, je še vedno z živim zanimanjem zasledoval vsestranski razvoj v Jugoslovanski tiskarni in okrepitev našega tiska. Še lansko jesen si je vse prostore in vse panoge tega podjetja pozorno ogledal in občudoval mnogotere spremembe in novosti.

Duhovni tovariši so imeli v njem ljubega svetovalca in pomočnika. V dolgi bolezni je mirno in vdano prenašal tudi skrb, kako bo ob pičlih dohodkih izhajal in poravnaval stroške za zdravnika in druge potrebščine. Potolažen je bil, ko mu je došla zaželena pomoč. Sedaj je rešen vseh skrbi. Vsa dobra dela naj mu Bog obilo poplača!

*

Luka Smolnikar je bil v dobi po l. 1898, ko je prišel v Ljubljano k stolnici za vikarja, eden najmarljivejših delavcev na krščansko-socialnem polju. Bil je ves čas v odboru Krščansko-socialne zveze, ki je bila od l. 1897 matica vseh slovenskih krščanskih nepolitičnih društev in je neizmerno mnogo storila za krščansko prosveto med Slovenci. Ni pa bil nikdar odbornik, ki samo pasivno prisostvuje sejam, temveč vedno delaven, vedno z dr. Krekom snujoč nove načrte. L. 1905 je začel izdajati »Društveni koledarček«, ki je bil verna slika vsega dela. Saj je že l. 1905 Zveza združevala nič manj ko 117 društev. Še posebej je bil pod prelatom Rozmanom podpredsednik, pozneje sam predsednik Katoliškega društva za delavke v Ljubljani. Samo, kdor je tedaj živel v Ljubljani, more preceniti njegovo tedanje delo. Saj je pa bilo društvo za delavke tedaj tudi na višku. Imel je v društvu brez števila predavanj, skrbel za vzgojne igre in zopet z dr. Krekom delavke socialno vzgajal, da je bilo društvo res nekako privlačno središče za vse žensko delavstvo. Še danes se ga premnogo delavk s hvaležnostjo spominji. Kjer se je tedaj socialno delalo, tam je bil Smolnikar zraven in v tem pogledu je zelo obžalovati, da je šel radi posebnih razmer službovat na deželo. V analih krščansko-socialnega gibanja na Slovenskem je njegovo ime za vedno zapisano in se bo ob spominih na tisto dobo vedno s častjo imenovalo.

Slovenska Krajina

Dušno pastirsko vprašanje naših sezonskih delavcev. Te dni zapušča našo krajino na stotine delavcev, ki so dobili delo na državnih veleposestvih. Ker je potovanje v Francijo združeno s precejšnjimi stroški s potnim listom do 1600 Din, zato je bil velik naval za delo v naši državi, čeravno so delavci tukaj mnogo slabše plačani. Poleg tega imajo slabo hrano, skrajno nehigienično stanovanje v barakah, večkrat neločeno za moške in ženske. Vse to moralno kvarno vpliva na delavce, ki počasi zanemarjajo tudi svoje verske dolžnosti. Bilo bi neobhodno potrebno, da bi je parkrat na leto obiskal domač duhovnik. Še slabše je v tem oziru za naše delavce v Franciji. Tam so sicer boljše plačani, delati pa morajo večinoma tudi v nedeljo. Za te bi pa moral biti stalen izseljeniški duhovnik, po možnosti domačin

Delomržnost - nevarnost za narod

Dosti je besed, ki označujejo pogoje za napredek, toda vse bi se dalo strniti v eno samo: delo. Ko so sedanji avstrijski državniki na neki seji tožili, da Avstrija nima kapitala, jim je kancler Schuschnigg odgovoril, da kapital ni zaklad zlata, temveč osredotočenje dela. Isto prepričanje so imeli pionirji sedanjih Zedinjenih držav v začetku prejšnjega stoletja, ko so pričeli snovati blaginjo in bogastvo svoje države. Vsaka prilika, zamujena za delo, je izguba na kapitalu. To velja za celoten narod, velja tudi za posameznika.

Dandanes vidimo, koliko narodne energije se po nepotrebnem izgublja pri nas v nič. Vidimo mlade fante, že starejše moške, vidimo celo ženske, da, celo otroke, ki prosjačijo na račun, da so sami ali njihove družine brezposelni. Brezposelnost je pojav sodobnih dni, ki ga seveda ne smemo tajiti, toda vsi vemo, da je ta pojav prinesel s seboj vse polno demoralizacije, da je povzročil v zelo širokih slojih pravo pomanjkanje volje za ustvarjalno delo. Je tudi znak današnjega časa, da ljudje istovetijo pojem »brezposelnež« s pojmom »delomržnež«. Neurejenost sodobne družbe je povzročila, da so socialno šibki ljudje, po večini iz delavskega stanu in pa kmetska mladina, ravno v najbolj kritičnem času, to je tedaj, ko se je zlomila konjunktura in je nastopila kriza, bili prepuščeni zgolj ulici. Manjkalo je trde roke, ki bi — čeprav morda s silo — te ljudi privedla do dela. Niti svet v celoti, še manj pa naša širša ali ožja domovina, še dolgo niso tako urejeni, da ne bi bilo potrebe izboljšati jih. Če je dela zmanjkalo v tovarnah in na poljih ter v obrtniških delavnicah, tukaj bi se mogle nuditi delovne prilike pri regulaciji voda, močvirij, pri pogozdovanju, pri javnih zgradbah, železnicah in cestah.

Namesto tega pa se je družba zadovoljila z dvema neopravičljivima sistemoma: s sistemom javnih podpor in s sistemom sicer preganjanega, toda na tihem dopuščenega, toleriranega beračenja. Brezposelne in bedne sta ta dva sistema končno popolnoma korumpirala in zdaj, spomladi leta 1936, nikjer ne vidimo nobenega izhoda iz neznosnega stanja. Brezposelni, ki so včasih prosili za delo, zdaj moledujejo za podpore in beračijo, kjerkoli pa se jim ponudi prilika za delo in za skromen zaslužek, pa se temu najraje izognejo. Dan za dnem doživljamo primere, da pride po več brezposelnih beračit v hiše, največkrat so to zdravi fantje, čeprav nekoliko zapiti, toda ko jim lastnik ponudi delo, recimo prekopavanje vrta, odnašanje premoga, kakšno drugo težaško delo pod kar ugodnimi pogoji, t. j. proti hrani in nagradi kakšnih desetih dinarjev, se v 90% pripeti, da takrat prosjak sirovo zavrne ponudnika ter zatrjuje, da bo še v istem dnevu »prifehtal« vsaj dvajset dinarjev. Na Dobrovi so regulirali neki hudournik. Tam je 12 brezposelnih živelo od javne podpore in od usmiljenja prebivalstva. Ko so pričeli hudournik urejevati, je prvi dan vseh dvanajst »brezposelnih« izginilo iz kraja. Vemo za primere, ko so ljudje živeli le od podpor dobrodelnih organizacij. Ko pa se je pričelo kakšno javno delo in jim je bilo ponujeno delo — to se je zgodilo v Ljubljani — so ti podpiranci odpovedali. Za veliko noč je bilo med revne ljudi razdeljenih obilo podpor. Dali so jih plemeniti ljudje, javne ustanove in dobrodelne organizacije. Toda čudno bi zvenelo, če bi navajali, kaj vse so ti revni ljudje zahtevali: po dva kg masla, moko seveda samo najfinejšo nularico, povrh tega pa se še jezili, zakaj n. pr. dobrodelne organizacije ne razdeljujejo žganja in vina, češ, kakšni prazniki pa naj bodo brez pijače!

Dobro vemo, da je mnogo revščine. Skrita, globoka revščina je v delavskih družinah, pa tudi v obrtniških, v družinah brezposelnih intelektualcev, v družinah upokojencev, med onemoglimi in mladino. Taki pojavi, da zahteva brezposelna družina na nakaznico za najbolj potrebna živila — žganje in parfume, taki pojavi so seveda nedopustni. Prav ti pojavi jemljejo oblastem in dobrim ljudem voljo do pomoči. Slovenec je na dnu srca altruist, toda če je zaradi svojega usmiljenja razočaran, se njegova dobrota kmalu zapre. Zaradi zlorabljanja in nemorale, ki jo povzročajo taki delomrzneži, pa trpe resnično potrebni. Resnica je namreč, da človeška družba še dolgo ne bo tako organizirana, da bi izginili iz nje revščina in beda. Tudi v najboljših časih smo imeli mnogo revščine in mnogo bednih, čeprav tedaj vsaj ni bilo brezposelnih.

Na naši vasi skorajda ni več mladih ljudi. Na deželi je še dosti prilike za razna kmetska dela, toda kaj pomaga, ko pa je skoraj vsa dninarska in kajžarska družina zbežala v mesta, kjer se preživlja z beračenjem, če ne s čim hujšim. Dninarjem na deželi ni bilo nikoli lahko, toda včasih je bil tak dninarski fant vsaj ponosen, da se je preživljal s poštenim delom, namesto z vagabundiranjem! Po mestih ne izdajo prav nič številne policijske racije, ker policija meče ljudi pač skozi mestna vrata, skozi okna pa se jih vrača vsaj toliko, če ne še več. Posledice so vidne: ti ljudje le delno naberačene dinarje spreminjajo v kruh in druga jedila, pač pa v najbolj škodljive omamne strupe. Vino jim je seveda predrago, pa tudi žganje. Za naberačene dinarje si kupujejo metilni špirit in njegove zmesi, v katerih navadno barvarji tope barve. Tako vidimo že dopoldne na ljubljanskih trgih, zlasti na bregovih Ljubljanice, ležati napol omamljene ljudi, ki še v popolni pijanosti prosjačijo in nadlegujejo mimoidoče. Ko se tak človek prespi in postane vsaj zmožen za hojo, prihaja v javne lokale, ali celo v privatna stanovanja, nastopa pod vplivom denaturiranega špirita nasilno ter ne prosjači več, temveč grozi. Kdor mu da dinar — kruha navadno ne sprejme — mu ga da, samo da se prosilca iznebi, ne pa iz usmiljenja. Pa še hujše stvari se dogajajo. V Ljubljani se je dogodilo že nešteto primerov, da so taki prosilci postali pravi roparji ter grozili bodisi pešcem, bodisi ženskam, ki so bile same, z nožem, in svoje grožnje v resnici sem in tja izvedli. Značilen je n. pr. roparski napad v Soteski v Ljubljani. Delomržneži imajo posebno taktiko, da nastopajo kar v skupinah, da imajo njihova izsiljevanja tem večji učinek. Posebni »strokovnjaki« pa so v tem oziru potepuhi z juga, ki se ne zadovolje ne s kruhom ne z dinarjem, temveč jim moraš dati najmanj kovača.

Posebno poglavje, ki je posebno žalostno, pa predstavlja beračenje mladine. V Ljubljani je vse polno otrok, dečkov in deklic, ki na videz prodajajo kakšno cvetje, v resnici pa beračijo. Deklice so v nevarnosti, da zaidejo zelo zgodaj v prostitucijo, ljubljanska policija je ugotovila že nekaj primerov, da so se take beračice v najnežnejši dobi udajale pohotnežem. Kakor je beračenje odraslih nemoralno, tako je beračenje mladine protizakonito. Še je v veljavi patent, ki prepoveduje šolski mladini vsako krošnjarjenje in s tem seveda tudi beračenje. Našim oblastem resnično primanjkuje prave energije, da bi odločno zatrle vsak pojav beračenja mladine.

Če zahtevamo, naj se ukine takoj splošno nadlegovanje odraslih delomržnežev in zapuščene mladine, potem moramo seveda staviti tudi predlog, naj se stiska resnično potrebnih rešuje na drug način. Beračenje zdravih ljudi ni dostojno človeške družbe. Dati jim je treba dela! Prisilno delo, ki ga imamo v mislih, ni proti etičnim pravilom, temveč nasprotno, se z njim ujema in ni nov pojav. Vse kulturne države so ga poznale že pred nastopom te socialne krize. Te mlade in zdrave ljudi je treba, če ne gre drugače, s silo odtrgati iz miljeja denaturiranega špirita ter jim dati lopato v roke, tako, da bodo koristni pri javnih delih in seveda tudi sami zaslužili za svoje življenje in za svoje družine. Niti njim, niti otrokom propadlih ljudi ne bo treba več beračiti, družba pa bo imela pred njimi mir!

ČATEŠKE TOPLICE

Najbolj vroči (54° C) radioaktivni vrelec v dravski banovini. Krasni uspehi zoper reumo, išias, otrpelost, želodčne in ženske bolezni. Odprte od 1. V. do 30. IX. V pred- in posezoni zdravljenje 10 dni Din 600·—, 20 dni Din 1100·— (stanovanje, hrana, kopel, zdravniški pregled, vožnja, takse). — Žel. postaja Brežice in Dobova. Prospekte pošlje Uprava Čateških toplic.

Gostovanje v ljubljanski operi

Sopranistinja Anita Mezetova

Za uspelim nastopom mladega slovenskega tenorista Dermote se nam je sedaj predstavila po daljšem času še naša sopranistinja Anita Mezetova in nam v nedeljski predstavi Masseneteve opere »Manon« razkrila v naslovni vlogi svoje umetniške sposobnosti, ki so se v zadnjem času tako zdravo in močno razrasle, da smo jih upravičeno lahko nad vse veseli.

Pevka, ki deluje v teh letih v belgrajskem opernem gledališču, nam je dobra znanka in njene pevske odlike smo pred leti v njih mladem zanositem razvoju že spoznali. Sedaj pa nas je istih odlik razrast in zrelost jako ugodno presenetila zopet našega opernega odra, kjer je oblikovala pevka melodično razgiban in čustveno napet lik mlade Manon in njene žalostne zgodbe.

Mladodramatično označen, obsežen pevski glas je v svoji mladostni svežini kristalno čist in lepo jasno barvan. Ker je podprt z dosledno tehnično izdelanostjo, kot pričajo pojavi pravega funkcionalnega spajanja, trdne preponske opore, občutljivega zastavljanja in ugodno navpičnega nastavljanja s stremljenjem v prostor, je sposoben v tej svoji danosti posredovati pristne estetske vrednote. Zelo ugodno pa mu v umetniške namene stoji ob strani velika muzikalnost pevkina in njena lepa občutljivost za zakone melodičnega oblikovanja z ozirom na fraziranje in obočno napenjanje v povezanosti z dinamično igro. Poleg tega je notranji svet pevke razgiban in more melodičnim likom iz lastnih doživetij vlivati dovolj vsebine. — Od tu je neposredni korak v igro, ki se z zunanje strani oklepa umirjenega kretanja in doslednega mimičnega izraza, kar ni brez zveze z notranjim doživljanjem, ki ima svojo moč. Ta svet doživetij pa je vendarle še malo šibek, da bi povsem izpolnil dosledno napeto zgrajeno odrsko podobo; hočem reči, da se v vsebinskem oblikovanju vloge zaiskre posamezni močni utrinki, ki se pa radi izgubljajo v sledečem usahnjenju, s čemer odrski lik ne vzdrži dosledno svoje vsebinske napetosti — gola rutina, ki se na takih mestih javi, je prešibka zanjo. — Tako je pevka izoblikovala Manon v pevskem pogledu prepričevalno (spevom mezza voce je v rahlo spodtiko drobno vibriranje, ki je sicer odsev čuvstva, ki pa ne doseže željenega učinka, ker postane melodična linija nekam hrapava). Zlasti v glavnih arijah se je povzpela do močnih učinkov, katerim je bila v velik prid tudi jasna inprav vokalizirana izgovarjava. V igralskem pogledu pa je ustvarila prisrčno, v svoji žalostni usodi iskreno pomilovano mlado dekle, v izrazitih duševnih prelomih sicer nekoliko prerahlo (ta vloga je za pevko še malo zgodnja), vendar toliko pristno, da je osvojila in doživela uspeh.

Predstava je bila v splošnem nekoliko razrahljana in razvlečena, dasiravno je imela v splošnem razveseljivo privlačen obraz. Ob Manon se je predvsem lepo povzpel chevalier des Grieux, ki ga je podal tenorist g. Gostič, dočim pa je bil častnik Lescaut g. Janka z ozirom na zahtevano eleganco — nekam kmečki.

Baritonist R. Zupan

V teh dneh je gostoval v naši operi tudi baritonist zagrebškega gledališča g. R. Zupan. Nastopil je kot Rigoletto v istoimenski Verdijevi operi, kjer nam je predstavil svojo pevsko in igralsko sposobnost.

Visoko baritonalno označen glas, ki je dan pevcu, je sam po sebi izrazito lep — sočen v zvoku, polno barvan in zelo obsežen tudi v jakosti. Ta glas je tehnično izdelan v smislu odprte italijanske smeri, kar učinkuje zelo ugodno. Pevec pa je iz te šole povzel tudi manj privlačne poteze, ki so označene z okorelo maniro in ker tedaj niso pristno doživljene, tudi ne prijajo. Zlasti nevšečno učinkuje v tej smeri jokavi prizvok, ki ne nudi estetskega ugodja, pa poleg tega še pevca ovira z ozirom na čistost melodičnega oblikovanja, ker marsikaj hoteni čuvstveni izliv izpodnese ton. Pevčevo petje je podprto z dovoljno muzikalnostjo, ki pa marsikdaj vendar prezre glasbeno postavo (oblikovanje fraz). Njegov notranji vsebinski svet pa ima sicer svoje vrednote, a ne posebno razsežnih meja, s čemer je nekako povezana in zavisna tudi njegova igra, ki je malo razgibana in neživa in zlasti dinamike zadržane eruptivnosti, kot je položena v lik Rigoletta, ne more dovolj prepričevalno izčrpati.

V isti predstavi, ki je bila tudi nekoliko iz tečajev, kot je prinas pri tako imenovanem železnem repertoarju kaj pogosto,) je nastopila v vlogi Gilde naša koloraturna pevka gdč. Župevčeva z zelo lepim uspehom, ki ga je rodilo njeno čisto, jasno in lepo izdelano petje.

Obe predstavi sta bili dobro obiskani, kar je dokaz, da so taka gostovanja prav umestna.

V. U.

Slovenska fotografija

Nekam čudna je bila razvojna pot slovenske fotografije. Ko je bila vsa fotografska znanost še v početnem štadiju, smo že zabeležili Slovenci po našem Puharju važen izum na fotografskem polju, ki so ga registrirale in ocenile važne inozemske akademije znanosti in revije. Od Puharja (l. 1843) do Bertholda pa je v razvoju slovenske fotografije široka vrzel in praznina. Z Bertholdom in malo četico ljubiteljev črno-bele umetnosti, ki so šli kasneje po njegovi poti, smo pričeli znova orati zarastle ledine slovenske fotografije, in ko je bilo delo drugih narodov že zdavnaj temeljito organizirano, ko so drugod obstojali že posebni zavodi za fotografsko znanost in je bil pouk fotografije uveden kot obligatni predmet celo v šole, smo ustanovili pri nas še-le drugo društvo z nalogo, da goji in propagira slovensko fotografijo. To je bilo pred petimi leti, ko je bil ustanovljen Ljubljanski foto-klub, ki je pričel z vsemi možnimi sredstvi gojiti fotografijo in ji utirati pot v čim širše plasti slovenskega naroda. Priredil je celo vrsto lepo uspelih razstav, predavanj in tečajev, in s trdim, sistematičnim delom v pičlih petih letih spravil slovensko fotografijo na svetovno višino. Imena slovenskih foto-amaterjev so zabeležena skoraj v vseh katalogih najvažnejših mednarodnih fotografskih razstav, s katerih so odnesli številna odlikovanja, in svetovne strokovne revije, ki štejejo med svoje sotrudnike mnogo naših prominentov, pišejo danes o **slovenski fotografiji,** kot pišejo n. pr. o japonski, angleški, nemški ali češki fotografiji.

Zasluga Ljubljanskega foto-kluba je tudi, da smo dobili Slovenci z izdajo prvega zbornika slovenske fotografije prvo reprezentativno knjigo fotografske stroke, na katero smo lahko ponosni, saj pišejo o njej s spoštovanjem in priznanjem elitne svetovne strokovne revije. Kolikor mi je znano, ni še nobena slovenska knjiga zbudila v inozemstvu toliko odmeva in priznanja, kot prav ta knjiga.

Revija »Camera«, ki izhaja v Luzernu, je obširno ocenila Zbornik in piše md drugim:

»Že obstoječim fotografskim zbornikom se je pridružil to leto nov zbornik: zbornik slovenske fotografije. Ta knjiga, ki jo je izdal Foto-klub Ljubljana in ki prinaša poleg nekaj kratkih člankov 60 tehnično brezhibno reproduciranih del jugoslovanskih umetnikov, se lepo odraža med svojimi sovrstniki ter jih celo prekaša, in ga moramo uvrstiti med najboljše vsakoletne zbornike. V njem se odraža visoki nivo umetniške fotografije v Jugoslaviji.« Nato sledi obširnejša, zelo laskava kritika del imenoma po avtorjih z zaključkom: »Fotografski zborniki in mednarodne fotografske razstave so ogledalo svetovne umetniške fotografije. Zelo razveseljivo je dejstvo, da se je slikovni kot tega ogledala — da se izrazim čisto strokovno — s slovenskim zbornikom povečal in da nam je s tem dana možnost pregleda dela in snovanja tudi jugoslovanskih fotografskih umetnikov. Čestitamo Foto-klubu Ljubljana in upamo, da bo slovenski zbornik sprejet s tako pozornostjo, kot jo zasluži, in da bo s tem zasigurano njegovo nadaljnje izhajanje. Knjiga nas je očarala in se že sedaj veselimo drugega zvezka.«

Prav tako laskavo piše tudi revija »Das Lichtbild«, ki uvršča slovenski zbornik med najboljše mednarodne zbornike, pa tudi mednarodna revija »Die Galerie«, ki izhaja v sedmih jezikih, poudarja v daljšem članku visoko kvaliteto zbornika v vsakem pogledu. Veliko je zanimanje za knjigo na Holandskem, kjer je revija »Cosmorama« prinesla daljšo oceno, pa tudi v Italiji je revija »A. I. A.«, Torino, priobčila oceno knjige in v prevodu ponatisnila v celoti uvodni zbornikov članek. Revija »Photographische Rundschau« je zaprosila Foto-klub Ljubljana za dovoljenje ponatisa nekaj slik iz zbornika, želi pa tudi, da bi ji ljubljanski foto-klub poslal serijo slik slovenskih foto-amaterjev, ker bo izdala posebno številko slovenske fotografije. Prav tako prošnjo je naslovila na klub tudi revija »Das Lichtbild«.

Podal sem le kratek izvleček, kako je inozemstvo sprejelo in ocenilo slovensko delo, slovensko knjigo, zlasti zato, ker knjiga doma ni našla stotinke tistega umevanja in priznanja, kot v inozemstvu. Edina strokovna revija v Jugoslaviji jo je komaj omenila. Zakaj? Ali zato, ker je slovenska? Zdi se mi, da bi bila velika škoda, če ne bi mogel izdati ljubljanski foto-klub zaradi finančnega neuspeha prihodnje leto drugega zvezka slovenske fotografije, ki bi bil vsebinsko še mnogo boljši od prvega. Take izdaje imajo namreč v propagandnem oziru gotovo prednost pred oficielnimi propagandnimi izdajami: ne vsiljujejo vsiljene tedence in reklame, temveč govorijo in vabijo vse bolj intimno in zato učinkovitejše. — Mislim, da bi bilo prav, če bi se z razmeroma skromnim prispevkom iz javnih sredstev omogočil izid drugega zvezka, pa če bi to moralo biti tudi s posebnim angažmanom ljubljanskega foto-kluba, da v drugi obliki subvencijo vrne: saj je dobra fotografija iskana stvar in pri nas skoraj le v ljubljanskem foto-klubu doma.

O razvoju slovenske fotografije, pa tudi jugoslovanske, je bil važen mejnik I. mednr. razstava umetniške fotografije v Ljubljani. Če je bila že pred to prireditvijo slovenska fotografija na dostojni višini, smem trditi, da se je tehnično in umetniško po tej razstavi povzpela na tisto višino, ki je našla in tudi morala najti priznanje in upoštevanje v svetu. Ta razstava je bila visoka šola našim fotografskim umetnikom. Zato je prav, da se prirediteli niso ustrašili ogromnega dela in še večjih stroškov, da letos z II. mednar. razstavo umetniške fotografije pokažejo našim ljudem, zlasti foto-amaterjem, pot v razvoju slovenske umetniške fotografije, ki pelje še više. Sodeč po dosedanjem odzivu inozemskih prominentov, ki je nadvse zadovoljiv, bo ta razstava vsaj na isti višini, kot je bila prva, katere se je udeležilo 27 držav, verjetno pa je, da bodo vabila Foto-kluba, ki si je s prvo razstavo in z izdajo zbornika pridobil v širokem svetu številne prijatelje in sodelavce, naletela na še večji odziv. Razstava bo otvorjena 2. maja v Jakopičevem paviljonu.

Drobne novice

Koledar

Torek, 21. aprila: Anzelm, cerkveni učenik; Simeon, škof. — Maj ob 13.22. — Herschel napoveduje veliko dežja.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gospa Marija Adlešič roj. Dobrowolski, soproga železniškega inšpektorja v pokoju. Pogreb bo danes ob 4 popoldne. Naj ji sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Osebne vesti

— **Iz banovinske službe.** Dr. Fran Logar, banovinski svetnik pri banski upravi v Ljubljani je imenovan za banskega inspektorja v III. pol. skup. 2. stopnje. Fran Kogovšek, banovinski pisar I. pol. skup. pri banski upravi v Ljubljani, je napredoval za banovinskega pomožnega tajnika v VIII. pol. skup. Anton Mihler, uradniški pripravnik pri javni bolnišnici v Celju, je postavljen za administrativnega uradnika IX. pol. skup. — Upokojena je Marija Reven, učiteljica na državnem osrednjem uradu za žensko domačo obrt v Ljubljani.

Srce, ledvice, živce, ženske bolezni, spolno slabost, notranje žleze, nervozo, sklerozo

zdravi z uspehom naše najmočnejše prirodno ogljikovo mineralno

Radensko kopališče, Slatina Radenci (pri Mariboru)

Od 15. maja vozi direkten vagon iz Ljubljane do Radencev brez prestopa. Iz Ljubljane odhaja ob 7·20 zjutraj.

— **V Št. Juriju ob Ščavnici** bo v nedeljo, dne 26. aprila po rani službi božji v Pergerjevi dvorani shod JRZ. Govorijo naši prijatelji iz Maribora.

— **Odkritje spominske plošče teharskemu sadjarju Vizjaku.** V nedeljo popoldne je bila na Pečovju nad Storami lepa in intimna domača slovesnost. Odkrita je bila spominska plošča zaslužnemu teharskemu sadjarju Mihi Vizjaku. K tej lepi slovesnosti se je zbralo mnogo občinstva, skoraj polnoštevilno so bili zastopani domačini, prihitelo je pa tudi mnogo gostov iz Celja in drugih krajev. Slavnost je otvoril v imenu teharske Sadjarske podružnice g. major Burnik, nato je pa referent za sadjarstvo pri kr. banski upravi g. ing. Skubic izpregovoril v imenu kr. banske uprave nekaj toplih besed in povdaril, da oblasti z veseljem pozdravljajo akcijo, da se narod spominja zaslužnih mož in da jim da zunanje znamenje tudi z odkritjem spominskih plošč. Po teh besedah je g. ing. Skubic odkril spominsko ploščo, ki je vzidana v rojstni hiši zaslužnega sadjarja. Po odkritju spominske plošče je blagoslovil hišo in ploščo teharski župnik g. Vesenjak. O delovanju zaslužnega sadjarja je pa imel zelo lep govor upravitelj osnovne šole na Teharjih g. Gosak. Končno je pozdravil slavnost v imenu celjske podružnice Sadjarskega društva učitelj g. Petrak. Pri proslavi je sodelovala tudi trboveliska godba.

— **Novi vlaki.** S 15. junijem (do 15. septembra) se uvedejo novi sezonski brzovlaki na glavnih progah v državi. Za Slovenijo pride v poštev vlak iz Zagreba, ki odhaja ob 4.45 in pride v Ljubljano ob 7.31 (nazaj iz Ljubljane od ob 22.02, prihod v Zagreb 0.40). Sezonski brzovlak bo vozil tudi na progi Ljubljana—Jesenice—Rateče (odhod iz Ljubljane 7.58, Jesenice 9.42, Rateče-Planica 10.43; vrnitev Rateče-Planica odhod 19.17, prihod v Ljubljano 21.43). Nadalje dobimo nov brzovlak na progi Zidani most—Maribor—Praga, ki odhaja z Zidanega mosta ob 6.17 (ima zvezo naZagreb—Belgrad) in pride v Maribor ob 7.50; v nasprotni smeri odhaja iz Maribora ob 20.41, pride na Zidani most ob 22.45 (ima zvezo za Zagreb in Belgrad).

— **Nove avtobusne zveze.** Zveza za tujski promet sporoča uvedbo tehle novih avtobusnih prog: Šmartno ob Paki (odhod ob 8.30) — Logarska dolina (prihod ob 11.15) in obratno (odhod 14.30, prihod 17.30). Ob nedeljah in praznikih od 31. maja do 6. septembra pa odhaja avtobus iz Logarske doline ob 18.30 in pride v Šmartno ob Paki ob 20.45. — Škofja Loka - kolodvor (odhod 8.25) — mesto in obratno (odhod 20.55). — Kranj (odhod 10.38) — Jezersko (prihod 12.15) in obratno (ob 17 odhod z Jezerskega, prihod v Kranj 18.30, ob nedeljah ob 19 in 20.15). — Lesce - Bled (odhod 9.11) — Bled - Toplice (prihod 9.32) in obratno (20 cz. 20.18). — Bistrica - Boh. jezero (odhod 10.26) — Zlatorog (prihod 10.59) in obratno (18.20, 18.53).

— **Pri zaprtju, motnjah v prebavi** vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »**Franz-Josef grenčice**«

— **H. Smrekarjeve šaljive športne razglednice.** Je šala in ni, da se H. Smrekar ne da umoriti niti od krize, niti od bolezni — temveč potresa, kadar in kjer le more, kraguljčke svojega humorja. — Foto-tourist L. Smuc (Aleksandrova cesta v Ljubljani) je baš te dni izdal njegovo serijo desetih okusno izdelanih šaljivih razglednic (6 turističnih in 4 kopalnih). Kdor hoče za mai denar kupiti traine dobre zabave in smeha zase in za nzance, naj si brž nabavi to serijo; razvedril se bo vsakokrat, kadar bo te razglednice pogledal.

Kronična zaprtja in njene slabe posledice, posebno motnje v prebavi se morajo preprečiti z že davno preizkušenim sredstvom za čiščenje, z naravno

Franz-Josefovo

grenko vodo, ki se tudi po daljši porabi izkazuje kot zelo odlična. Oni, ki boleha o na želodcu in črevih, pa pijo **Franz-Josefovo** vodo, so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom.

Ogl. reg. S. br. 30474/3.

— **Vreme 40 mučenikov.** Od 10. marca do 20. aprila je trajala doba 40 mučenikov. Letos je bilo vreme še dokaj povoljno. Marec je bil razmeroma suh in ne predeževen. Od 10. marca do konca je v 6 dneh padlo v Ljubljani le 26.50 m/m dežja, nasprotno je bil marec druga leta izredno deževen. Tako so se leta 1934 vrstile velike pomladanske povodnji ter je marca leta 1934 padlo 205.5 m/m dežja, letos pa ves marec le 54.9 m/m. Tudi letošnji april ni bil kdovekako deževen. V 13 dneh je aprila padlo le 122.1 m/m dežja, nasprotno leta 1934 kar 242.2 m/m. Tudi lani je bilo ob tem času dokaj suho in lepo vreme. Davi je ponekod nastopila slana, ki pa ni povzročila nikake škode. Najvišja temperatura je bila doslej dosežena 1. aprila, namreč 19.4 C nad ničlo.

— **Morda še niste naročili Slomškovih šmarnic!** Storite to takoj, da jih dobite še pravočasno! Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

— **Napredek v reji malih živali v dravograjskem okraju.** Današnje težke gospodarske razmere so priklicale v življenje društvo Rejec malih živali v Guštanju, ki propagira rejo malih živali kot prvo pomoč za izboljšanje obupnega stanja delavstva in rudarjev. V razmeroma kratkem času je naraslo število članstva, dvignilo se je tudi zanimanje za prej tako malo upoštevano rejo malih živali kot koz, ovac, kuncev itd. Razdelilo se je večje število živali med najpotrebnejše. Da se zainteresira čim več delavstva za umno rejo malih živali, ki nudi sicer skromne ali gotove dohodke, priredi društvo v dneh 1., 2. in 3. maja veliko razstavo vseh vrst malih živali. Tej razstavi bo priključen še poseben sejm za ovce, za katerih nakup vlada med interesenti veliko zanimanje. Vsa prireditev bo v Guštanju v gospodarskih poslopjih g. Jamška. Posebno pozornost bodo zbujali gotovo beli in dolgodlaki angorski kunci, ki dajejo lepo in fino angorsko volno, ki se plačuje kg po 250 Din. Prav častno bo zastopana na razstavi tudi štajerska perutnina. Prav vsak interesent bo imel priliko, da se na licu mesta pouči o koristnosti umne reje malih živali.

— **Izpremenba rodbinskega imena.** Kraljevska banska uprava dravske banovine je dovolila g. Josipu Jebačinu, pristojnemu v občino Rudnik, okraj ljubljanski, izpremembo rodbinskega imena v Jelačin.

— **Prepovedan tisk.** Službene novine št. 87 objavljajo, da je državno pravdništvo v Zagrebu prepovedalo prodajati in razširjati št. 2—3 revije »Evolucija«, ki je izšla v Zagrebu.

— **Nova knjiga.** V založbi profesorskega zbora juridične fakultete v Ljubljani je pravkar izšel XII. Zbornik znanstvenih razprav v obsegu 268 strani z naslednjo vsebino: Prof. dr. Janko Polec: Mihailu Jasinskemu v spomin; prof. dr. Aleksander Bilimović: Načrt zadružnega zakona; prof. dr. Metod Dolenc: Pravne razmere v Brežicah od leta 1585 do leta 1651; priv. docent dr. Boris Furlan: Filozofske osnove pojma nevarnosti v kazenskem pravu; prof. dr. Joso Jurković: Svobodni prevdarek; univ. docent dr. Gorazd Kušej: Kratek oris značilnih potez avstrijske zvezne »Ustave 1934«; prof. dr. Stanko Lapajne: Izenačeno mednarodno zasebno pravo za slovanske države sredne in južne Evrope; prof. Aleksander Maklecov: Jugoslovanska judikatura v očuvalnih odredbah; prof. dr. Evgen Spektorskij: Historični problem pri racionalistih 17. stoletja. — Dobi in naroča se pri založniku za ceno Din 8.— Člani Društva prijateljev juridične fakultete v Ljubljani dobe Zbornik brezplačno ako so poravnali članarino, ki znaša letno 40 Din.

— **Nove knjige in brošure:** Bevk: **Kresna noč — Vihar** (zbirka domačih pisateljev — Bevk izbrani spisi II. knjiga), vez. 70 Din; **Pravilnik o pokojninskem skladu stalnih monopolskih delavcev,** 4 Din; **Pravilnik o nadrobni prodaji tobačnih izdelkov itd.,** 8 Din; **Koliko sme računati odvetnik,** 5 Din; **Zbirka najvažnejših novih naredb in odredb za narodne, meščanske, strokovne in nadaljevalne šole ter učiteljišča,** XV. zvezek, uredil Fink, 25 dinarjev; **Zemljevid škofjeloškega pogorja,** 6 Din, dr. Store: **Naši gospodarski odnošaji s Češkoslovaško,** 5 Din; Urbanc: **Advokatska tarifa,** 8 Din; Tehnična terminologija: **Okno in vrata,** 12 Din; Petančič: **Milova Zala,** farna igra pod milim nebom, 10 Din; Klemen (Kranjc): **Zalesje se prebuja,** roman, 85 Din; Veider: **Vodič po Crngrobu,** 8 Din; Guardini: **Križev pot,** 5 Din, vez. 9 Din; **Kronika slovenskih mest 1936,** štev. I., Din 30; **Framasoni,** 1 Din; **Božje usmiljenje,** 1 Din; P. D. Considine: **Veselite se,** 5 Din, vez. 10 Din; **Komunizem,** 1 Din. Vse knjige ima v zalogi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

— **Pojdite z nami z avtom:** 26. aprila v Nazarje (čez Črnivec, Gornji grad) 75 Din; 3. maja pod Gorjance v kartuzijo Pleterje, 95 Din. — »Po božjem svetu«, Ljubljana, Šentpeterska vojašnica.

Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Ljubljana

⊙ **Zborovanje katol. mladeničev na Rakovniku.** Za don Boskovo nedeljo, 26. t. m. vabijo rakovniški salezijanci **katol. mladeniče,** dijake in obrtnike iz Ljubljane in okolice na popoldanski sestanek, ki bo na Rakovniku s sledečim sporedom: Ob pol 3 slavnostni govor in blagoslov, ki ga podeli g. nadškof dr. Jeglič. Nato mala za kuska, koncert in slikanje. Ob pol 5 zborovanje in akademija o Jezusu-mladeniču, vzoru in prijatelju doraščajoče mladine. Nato nogometna in lahkoatletska tekmovanja na igrišču SK Korotana. Vabljene so kat. organizacije, vabljeni tudi neorganizirani mladeniči. Sestanek se vrši pod pokroviteljstvom g. škofa dr. Jeglača. Kot visoki gosti se da udeleži g. nadškof dr. Jeglič. Ob pol 11 dopoldne **sestanek kat. mož na Kodeljevem.** Sestanek bo počastil z obiskom g. nadškof dr. Jeglič. Vabljeni so posebno možje iz okolice. Dobrodošli in zelo zaželjeni pa tudi gosje iz drugih okrajev.

KINO SLOGA TELEFON 27-30

Samo še danes! Zadnja prilika, da se ostanete ob prekrasnem petju pri ljubljene

Marthe Eggerth v filmu

Njen največji uspeh

TEREZIJA KRONES

Leo Slezak, Theo Lingen. Ob 16, 19·15 in 21·15 uri

⊙ **Razstava slik Matije Jame** je odprta dnevno od 10 do 12 in pol in 2 do 6 samo še do srede.

⊙ **Sprejem pevskega društva »Smetana« iz Plzna.** V torek dne 22. aprila 1936 pride v Ljubljano, prihajajoč iz Zagreba, z brzovlakom ob 18.12 popoldne znamenito pevsko društvo »Smetana« iz Plzna. Pevsko društvo »Smetana« je eden najboljših pevskih zborov bratske Češkoslovaške republike, ki je že l. 1930 ponesel slavo češke pesmi v inozemstvo in dosegel v Parizu prvo oceno. Pozivljamo vso našo slovensko javnost in vse prijatelje bratskega češkoslovaškega naroda, da se udeleže slavnostnega sprejema tega zbora, ki se bo vršil v torek dne 22. aprila 1936 ob 18.12 popoldne na glavnem kolodvoru. — Jugoslov.-češkoslovaška liga v Ljubljani.

⊙ **Slavni zbor »Smetana« iz Plzna** bo koncertiral pod okriljem Jugoslovansko-češkoslovaške lige v Ljubljani v sredo, dne 22. t. m. ob 20 v Filharmonični dvorani. Na programu ima kompozicije skladateljev Fibicha, Dvořaka, Smetane, Preloveca, Novaka, Foersterja, Gfelhoferja, Spilka, Pella, Jindřicha, Malata. Pevski zbor »Smetana« spada med najboljše češke pevske zbore in je že l. 1902 nastopil v Parizu in Bruslju ter odprl češki glasbi vrata v inozemski glasbeni svet. V Ljubljani je nastopil l. 1902 in 1920. Koncert se bo vršil pod protektoratom češkoslovaškega poslanika v Belgradu dr. Girse, Jugoslovanske pevske zveze v Belgradu, predsednika mestne občine ljubljanske dr. Adlešiča ter Jugoslov.-češkoslovaške lige v Ljubljani.

Premiera bogato opremljene operete! Smeh in humor od začetka do konca! Tenorist berlinske opere **Marcel Wittrisch** Dane- premiera! — Predstave ob 16., 19·15. in 21·15. uri. Sodelujejo še: **Kurt Vespermann, Oskar Sima** in dr. **Caričin gardist** Kino UNION Telefon 22-21

⊙ **Sv. maša zadušnica** za pok. Dolharjem Stanetom bo jutri 22. t. m. na Rakovniku ob 6 zjutraj.

⊙ **Žmitkova razstava** je bila zaključena. Slike se pa še vedno lahko dobe v stanovanju pokojnega slikarja, Cesta 29. oktobra (Rimska cesta) 2-II. Na rajpolago so še prav lepe slike. Oglejte si jih!

⊙ **Ženski odsek SKA starešinstva** ima svoj redni sestanek v sredo, 22. aprila v Akademskem domu, v I. sobi starešinstva, ob 8 zvečer.

⊙ **Francoska akademija srednjih šol v Ljubljani.** Opozarjamo cenjeno občinstvo na francosko akademijo, ki jo bodo priredile ljubljanske srednje šole v petek, 24. t. m. ob 20 v dvorani Delavske zbornice, in sicer pod pokroviteljstvom francoskega konzula g. Reméranda. Bogat in pestri program obsega celo vrsto recitacij, pevskih in glasbenih točk ter gledaliških prizorov. Nastopili bodo dijaki in dijakinje vseh ljubljanskih srednjih šol; vneto se pripravljajo pod vodstvom profesorjev francoskega jezika za to prireditev. Prosimo cenj. občinstvo, da si kupi vstopnice v predprodaji in sicer v Francoskem institutu v Narodnem domu (odprto od 10—12 in od 16—19). Cene sedežev so: 10, 8 in 6 Din, stojišče velja 3 Din. Ker je čisti dobiček prireditve namenjen srednješolskim knjižnicam, jo vsem prijateljem francoskega jezika toplo priporočamo.

⊙ **Na občnem zboru Društva posestnikov novih hiš je bil izvoljen** za predsednika razsodišča stavbenik g. Ivan Bricelj. G. Bricelj pa nam sporoča, da te funkcije ne prevzame in da ga sploh nihče ni vprašal, či bi to prevzel.

⊙ **Zobni zdravnik dr. Rodoschegg zopet ordinira.**

⊙ **»Uničevanje grajskih nasadov.«** Na vrtnem pobočju hiše Karlovška cesta 15 se je v poslednjem času izsekalo tik nad cesto in vzporedno z njo v približno šest do sedem metrov širokem pasu povsem že bolno, sušeče se in suho jesenovo drevje, ki ga pač ni težko ločiti od mnogo višje stoječih in v pomladnem času res lepo cvetočih akacij. Odstranilo se je tudi vse pod tem drevjem odganjajoče, v rasti zaostalo krivenčasto raznolično divje grmičevje, robida in gošča, kar vse skupaj je bilo neestetično, najmanj pa v okras posesti, ceste in bližnje okolice. Tem bolj pa je bilo v svoji poletni in zimski »idiličnosti« posebno vse odstranjeno visoko drevje že skrajna nevarnost za pod njim razvijajoči se živahen cestni promet, prav posebno pa še za vse električne napeljave, napete tik ob oporni škarpi, preko katerih je štrlelo to nad cesto nagnjeno drevje svoje dolgo vejevje v pričakovanju, da ga ob priliki poruši viharno vreme ali pa sneg na cesto preko električnih vodov in s tem napravi občutno škodo bodisi mestni občini, cestni železnici ali pa hišnemu lastniku, v čigar breme bi najbrž padli vsi stroški popravil, neglede še na druge eventuelne kvarne posledice, katerih pa vneti občudovalec dosedanjega stanja in »cvetočih akacij« gotovo za nadomestilo svojega užitka ne bi bil pripravljen poravnati. V preteklih letih se je ravno s tega pobočja že večkrat porušilo visoko drevje na cesto in električne vode in povzročilo gmotno škodo in neprilike. Javnosti v vednost in v pomirjenje občudovalca dosedanjega »idiličnega« stanja tega dela pobočja pa bodi povedano, da bo v kratkem primerno posejano in zasajeno, vsak usad na itak utrjenem in nikakor ne strmem pobočju pa je izključen.

⊙ **Pregled motornih vozil.** Uprava policije v Ljubljani poziva lastnike, ki so vzeli vozilo izpod plombe ter stavili v promet, odnosno, ki iz kateregakoli vzroka še nimajo pregledanih in za promet odobrenih motornih vozil, naj jih, da se izognejo posledicam, pripeljejo k pregledu v ponedeljek, dne 27. aprila med 8 in 10 v Ljubljano na Breg št. 20 poleg šentjakobskega mosta, dohod z Novega trga.

Maribor

☐ **Kmetijski strokovnjaki iz Primorja.** V Mariboru sta se mudila dva dni načelnik kmetijskega oddelka primorske banovine inž. Morovič in inž. Tomič zaradi nakupa plemenskih prašičev. Ogledala sta si vinarsko in sadjarsko šolo, kjer ju je sprejel in jima razkazal vse naprave inž. Erik Eiselt. Bila sta tudi v banovinski trsnici v Pekrah. Poleg teh ustanov sta si pod vodstvom inž. Murija ogledala v Sloveniji še kmetijsko šolo v Št. Juriju ob j. ž., Krekovo gospodinjsko šolo v Ljubljani ter gospodarsko šolo v Mali Loki na Dolenjskem. Izjavila sta, da namerava v bodoče nakupovati primorska banovina plemenske svinje, samo v Sloveniji.

☐ **Za upravitelja** banovinskega posestva v Svečini pri Mariboru je imenovan inž. Pavle Ferline, bivši okrajni kmetijski referent v Mariboru.

☐ **31 bodočih voditeljev kmetijskih nadaljevalnih šol.** Včeraj se je pričel na banovinski sadjarski in vinarski šoli v Mariboru tečaj za bodoče voditelje kmetijsko nadaljevalnih šol. Tečaj obiskuje 31 učiteljev iz vse Slovenije. — Pretekli petek in soboto se je vršil na istem zavodu pod vodstvom ravnatelja g. Josipa Priola tečaj za predavatelje o sadjarstvu.

☐ **Ne 10, temveč 80.** Mariborska Karitativna zveza je obdarila s specerijo 80 družin in ne 10, kakor smo zadnjič poročali.

☐ **Kongregacija za gospe** pri Jezusovem Srcu ima danes ob pol 5 popoldne sestanek.

☐ **SSK Maraton.** Lahkoatleti, ki bodo startali v nedeljo, 26. t. m., se pozivajo, da se udeleže drevi ob 20 sestanka na Livadi.

☐ **Smrtna kosa.** V bolnišnici sta umrli babica Schwaninger, stara 74 let, in soproga ključavničarja drž. žel. Zmaga Novak, stara 27 let. Naj počivata v miru!

☐ **Odvetniki bodo zidali.** Penzijski fond odvetniške in notarske zbornice v Ljubljani, ki ga v Mariboru zastopa odvetnik dr. Ferdo Miler, je kupil na vogalu Kralja Petra trga in Ruške ceste stavbišče za 115.000 Din, na katerem bo zgradil stanovanjsko hišo.

☐ **Tvornica »Zora« prodana.** Prva hrvatska štedionica je kupila od Centralne banke za obrt v Zagrebu, ki je v likvidaciji, zemljišče s poslopjem na Ruški cesti v Mariboru, v katerem se nahaja obrat Bengerjeve tvornice pletenin »Zora«. Zemljišče in poslopje je bilo prodano za 700.000 dinarjev.

☐ **Stanovalci v Delavski ulici** nas prosijo, da pojasnimo, zakaj so zaprosili za izpremembo naziva svoje ulice: Poleg široke Delavske ulice obstojata še dve krajši ulici istega imena, kar povzroča motnje in težkoče v iskanju naslovov. Poleg tega opažajo posestniki hiš, da se je izjalovila prodaja poslopij v Delavski ulici vprav zaradi naziva te ulice in tudi stanovanja se zaradi tega težje oddajajo. Vse to jih je napotilo, da so zaprosili mestno načelstvo za izpremembo uličnega naziva.

☐ **S povzdignjenimi rokami prosil za milost.** Okrožno sodišče je sodilo danes studenčnega mojstra Leopolda Kavčiča iz Orehovskega vrha pri Gornji Radgoni, povzročitelja Kelnaričeve tragedije v lanskem velikem tednu. Kavčič je sklenil pogodbo za zgradbo vodnjaka v Pobrežju pri Mariboru, je pa delo poveril svojemu pomočniku Avgustu Kelnariču brez vsakega nadzorstva. Zaradi slabega dela je Kelnariča na dnu vodnjaka zasulo ter je po tridnevnem strašnem trpljenju umrl. Kavčič je pred sodnikom vss. dr. Tombakom pripovedoval o križih svojega stanu ter naposled s povzdignjenimi rokami prosil za milostno sodbo. Obsojen je bil na dva meseca strogega zapora pogojno na dve leti. Obtožbo je zastopal državni pravdnik Sever, Kavčiča pa je branil dr. Cvetko.

Celje

⊸ **Zadnja pot gospe Ane Majdičeve.** V soboto popoldne je nastopila ga. Ana Majdičeva, žena pok. celjskega industrijalca g. Petra Majdiča, svojo zadnjo pot. Zemske ostanke so prepeljali iz Maribora v Celje, kjer je bil popoldne pogreb od doma na Sp. Hudinji na okoliško pokopališče. K zadnjemu slovesu so se zbrali polnoštevilno sorodniki, dalje številni prijatelji in znanci, ki so bili v prijateljskih stikih z Majdičevo rodbino, ter skoraj korporativno celjski gospodarski krogi. Pogrebne obrede je ob asistenci opravil g. opat Jurak. Številni prijatelji in znanci ter sorodniki so poklonili lepe vence in mnogo cvetja.

⊸ **Večer sodobne slovenske lirike** je priredilo agilno društvo jug. akademikov v Celju v celjskem mestnem gledališču. K sodelovanju so prireditelji povabili najvidnejše predstavnike naše povojne lirike: Jarca, Seliškarja, Antona Vodnika, Kocbeka, B. Voduška, Klopčiča in Faturja. Po uvodni besedi, s katero je celjskemu občinstvu predstavil naše lirike g. Krušič, so posamezni avtorji čitali svoja dela. Iz zbranih del pok. Srečka Kosovela je bral nekaj najznačilnejših del Bogomil Fatur. Od navedenih pesnikov se ni odzval Božo Vodušek, ki je javil, da mu ni mogoče priti. Program sam je bil zelo bogat. Pogrešali smo nekaj zelo vidnih osebnosti povojne dobe, da omenimo n. pr. samo Pogačnika, VitalaVoduška. Večer je bil primeroma zelo dobro obiskan, če pomislimo, da je obenem igral kino, veliki cirkus in so se predvajale rokoborbe. Društvo Jugosl. akademikov je pokazalo, da mu je tudi za resno delo in zasluži zaradi tega popolno priznanje.

⊸ **Gostovanje ljubljanske drame.** Drevi ob 8 gostuje v celjskem mestnem gledališču ljubljanska drama z Vesničevo tragikomedijo: Gosposki dom. Ker je še nekaj sedežev prostih, opozarjamo občinstvo, da si vstopnice pravočasno nabavi.

⊸ **Nesreča z motornim kolesom.** Trije Ribničani so napravili v soboto izlet na Štajersko. Do Žalca v Sav. dolini so srečno privozili. Tam pa jih je zadela nesreča. Zlomila se jim je naenkrat os, ki veže prikolico z motorjem. V prikolici je sedel Zidar Alojz, jurist iz Brež pri Ribnici, zadaj na sociju pa je sedel 33letni sin prevžitkarice Franc Klun. Pri padcu, ki je nastal zaradi prekinitve zveze motorja s prikolico, sta se močno poškodovala, in sicer je dobil Klun močne poškodbe na prsnem košu, Zidar pa si je zlomil levo nogo v kolenu, desno pa močno poškodoval. Vsa nesreča se je pripetila v soboto, 18. t. m. nekako ob 1 pop. na cesti med Žalcem in Celjem. Oba ponesrečenca sta bila prepeljala v celjsko bolnišnico.

Ptuj

Poštne vesti. Poštni uradnik Babnik Branimir je premeščen iz Ptuja na Sušak, poštna urdnica Gselman Leopoldina je premeščena v Šmarje pri Jelšah, poštna uradnica Pavla Kurinčičeva je premeščena k pošti Murska Sobota, poštni služitelj Benčič Franc je premeščen k pošti Dolnja Lendava. K pošti Ptuj pa so premeščeni poštni uradnik Rebec Ivan od pošte Šmarje pri Jelšah, zvaničnik Černezel Anton od pošte Dolnja Lendava in poštni služitelj Vodopija Josip od pošte Črnomelj.

Metlika

Blagoslov mestnega vodovoda. Minilo je že sicer precej časa, odkar dobivamo Metličani vodo iz Obrha, napeljano po ceveh, vendar oficijelne otvoritve še ni bilo. Minuli velikonočni teden pa je prišla iz Ljubljane od kr. banske uprave kolavdacijska komisija štirih članov, ki so si ogledali vse vodovodne naprave. Za petek, dne 17. aprila pa je bila določena svečana blagoslovitev in otvoritev te potrebne naprave za metliško mesto. Ob pol 12 dopoldne so se zbrali občinski odborniki, kolavdacijska komisija, z zastopnikom gosp. bana okrajnim načelnikom Kaklom pred občinsko hišo, kjer je vsem skupaj mestna godba pod taktirko g. Drobniča zaigrala dobrodošlico. Nato so vsi skupaj odkorakali proti Obrhu. Tam je zbrano občinstvo nagovoril predsednik mestne občine, pozdravil vse navzoče in v svojem govoru očrtal kratko zgodovino metliškega vodovoda. Na koncu je še prav posebno poderčtal izdatno podporo kr. banske uprave. Po končanem govoru je metliški g. prošt dr. ing Stanko Dostal ob asistenci domačega kaplana in bogoslovca Vušiniča blagoslovil vodovodno napravo. Nato je stopil k električnemu stroju zastopnik g. bana okrajni načelnik g. Kakl ter je stroj spravil v pogon. S tem je bila svečana blgoslovitev in otvoritev končana. S tem vodovodom je Metlika veliko pridobila na gospodarskem polju in tudi v tujskoprometnem oziru.

Jesenice

Razveseljiv letoviščanski promet. Kdor zaide ob nedljah zvečer na jeseniški kolodvor, bo gotovo mislil, da so se vrnili dobri stari časi, ko ni bilo še krize. Planinci se vračajo z okoliških hribov, domačini v mesto, posestniki domov, tako da se okrog kolodvora sučejo kar cele procesije. Avstrijci, ki tako ljubijo naše jedilne liste in še bolj naše vino, ki je v primeri z njihovim tako ceno, pogosto zapojo odhodnico. Iz njihovih pesmi pa se vidi, da je med njimi veliko takih, ki so nekdaj peli slovensko.

Delavci-možje in fantje prirede svoj diskusijski večer v sredo ob 8 v Krekovem domu. Na programu je delavski spored, ki bo odprl debato vsemu delovnemu ljudstvu, ki stopa iz pasivnega gledanja v pozitivno borbo za delavski stan. — Poročajo dr. Bergelj, dr. Stanovnik in A. Kuhar.

Gospodarstvo

Železniški dohodki v lanskem letu

I.

Jugoslovanske državne železnice so pravkar sklenile račune svojih definitivnih dohodkov za leto 1935. Slika, ki se nam nudi po sklepu teh računov, je zadovoljiva, kajti čisti dohodki lanskega leta so prekoračili pričakovanja ter so dosegli najvišjo točko od leta 1932 dalje.

Promet:	potniški	prtljažni	blagovni
		v dinarjih	
1931	663,167,448	25,650.471	1,555,613.203
1932	547,153.668	19,752.340	1,328 654.455
1933	517,469.508	18,461.304	1,329 435.715
1934	502.435.068	16.368.404	1,388.293.521
1935	472,310.193	15,601.445	1,438.078.470

Skupni promet v dinarjih:

1931	**2.244.471.122**
1932	**1.895,560.464**
1933	**1,865.366.528**
1934	**1.907,096.993**
1935	**1.925,990.109**

V potniškem prometu se dele dohodki lanskega leta na sledeči način:

lokalni promet	346 730 522	Din
inozemski promet	7.910 593	„
družba »Putnik«	71.322.069	„
drugi dohodki	46.317.010	„

Dohodki blagovnega prometa se dele:

lokalni brzovozni	22.527.683	Din
lokalni tovorni	1.058,021.976	„
inozemski direktni	210,106.860	„
tranzitni	92,509.988	„
v.	54,911.963	„

Število potnikov:

	I. raz.	II. raz.	III. raz.	IV. raz.	zn. cene
1934	19.038	515.073	23,305.667	1.097.770	3,727.540
1935	17.957	634.477	30.422.868	545.944	4,288.575

Skupaj (v dinarjih):

1934	**28,665.088**	
1935	**35,909.821**	(+ 7,244.733 Din. + 25%)

Ti potniki so plačali dinarjev (z državno takso skupaj):

	I. raz.	II. raz.	III raz.	IV. raz.
1934	5,576.216	59,537.100	471,343.577	8,289.118
1935	5.716.662	60,136.320	438,245.410	4,163.335

za znižane cene	1934	9,347.199
„ „ „	1985	8,644.790

1 potnik je plačal povprečno dinarjev:

	I. raz.	II. raz.	III. raz.	IV. raz.	zn. c.
1934	290.—	114.—	20.20	76.—	2.22
1935	320.—	95.—	14.40	76.—	2.20

Po teh podatkih so se napram letu 1934:

zmanjšali dohodki iz potniškega prometa za 6%
iz prtljažnega prometa za 4.3%
povečali pa so se dohodki iz blag. prom. za 3.59%
povečalo pa se je tudi število potnikov za 25%.

Celokupni čisti dohodki so se povečali za 1% napram letu 1934.

Gospodarska zborovanja v Mariboru

ZAŠČITA NAŠIH DOMAČIH VIN

Maribor, 20. aprila.

Kmetijski oddelek banske uprave je priredil konferenco o zaščiti izvora domačih vin. Konferenca je bila v Mariboru pod vodstvom načelnika kmetijskega oddelka inž. Podgornika. Anketa je bila sklicana predvsem zaradi tega, ker se v zadnjem času prodajajo mnoga vina, ki se uvažajo z južnih pokrajin, pod imenom naših kvalitetnih vin. Razumljivo, da prinaša tak način vinske trgovine našemu vinogradništvu ogromno škodo. Saj je ravno ljutomersko vino v drugih pokrajinah države prišlo na slab glas zaradi tega, ker se je pod znamko pristnega ljutomerčana prodajala kdove kaka mešanica. Na anketi se je napravil izredno važen sklep, da se bo postopoma izvedla zaščita naših tipiziranih vin v celi Sloveniji. Takoj pa se zaščiti naš znani ljutomerčan ter se bodo zanaprej smela prodajati pod to znamko res samo pristna vina iz ljutomerskega okoliša. Za napredek našega vinogradništva bo ta zaščita gotovo velikega pomena, važna pa bo tudi za napredek v tipiziranju naših vin, v katerem vidijo strokovnjaki še najboljšo rešitev našega vinogradništva.

ZBOROVANJE BRIVSKIH MOJSTROV

Maribor, 20. aprila.

Včeraj so zborovali v restavraciji »Novi svet« v Jurčičevi ulici brivski mojstri s področja cele mariborske oblasti. Občni zbor, kateremu sta prisostvovala tudi mestni obrtni referent dr. Senekovič in obrtno-zadružni nadzornik Založnik, je vodil predsednik Franjo Novak, tajniško poročilo je podala ga. Fettich-Frankheim, nadzorstveno poročilo pa Boštjan Ulčar. Združenje šteje 160 rednih članov, 121 pomočnikov in 151 vajencev in vajenk. Iz vseh poročil je bilo razvidno veliko inicijativno delo in vzorno gospodarstvo, ki vlada v Združenju. Še pred nekaj leti je imelo zaradi slabe uprave čez 40.000 Din dolga, sedaj pa izkazuje že tako znaten prebitek, da se je letos mogla sanacijska doklada ukiniti ter se bo za naprej plačevala samo običajna članarina. Pri volitvah je bila soglasno izvoljena naslednja lista: predsednik Novak Franc, podpredsednik Juratič Drago, člani uprave Fettich-Frankheim Marija, Dobaj Štefan, Gjurin Vekoslav, Kralj Stanko, Dobošič Hieronim, Vozlič Ivo, Lampi Štefan, Gjurasek Julij; namestniki: Paradiž Ivan, Jermančik Jožip, Novakovič Nikola, Dreksler Hermina, Koprivšek Emil in Boštjan Ulčar. — Poverjeništva: Lampi Štefan za Celje, Gjurasek Julije za Ptuj, Tassotto Miroslav za Guštanj, Donko Konrad za Mursko Soboto. Komisija za pomočniške izpite: predsednik: Fran Novak, podpredsednik Lampi Štefan. Člani: Fettich-Frankheim Marija, Juratič Drago, Dobaj Štefan, Gjurin Vekoslav, Lah Franc, Zakrajšek Ana, Dreksler Hermina, Vozlič Ivo, Taček August, Gjurasek Julij; namestniki: Eigel Leopolda, Veles Jurekl Ana, Koprivšek Emil, Conan Vinko, Boštjan Ulčar; nadzorstvo: Novšek Josip, Zakrajšek Ana, Grobelnik Rihard. Delegati v okrožni odbor: Novak Fran, Gjurin Vekoslav in Juratič Drago.

ZBOROVANJE KONJEREJCEV

Maribor, 20. aprila.

Včeraj je bil v lovski sobi hotela »Orel« sestanek članov Konjerejskega društva za Dravsko banovino. Bansko upravo je zastopal na seji ing. Lambert Muri. Poročilo o delovanju društva od zadnjega občnega zbora, ki je bil pred letom dni, je podal predsednik. Pri premovanju je bilo zlasti govora o pravilniku, ki naj ga banska uprava izda čimprej, ker se vrši premovanje še sedaj po predvojnem pravilniku za konjerejska društva. Ravno tako naj bi društvo skušalo najti kredit za izdajo »Konjereica« za leto 1935-36. Tajnik je poudarjal, da ne more biti »Kmetovalec« na noben način več glasilo »Konjerejskega društva«, ker ne priobčuje zadosti člankov o konjereji. Zadnji dve leti sta nam prinesli mnogo uspeha v rodovniškem delu in je vpisanih v rodovnike že 150 živali, od teh največ belgijancev. Inž. Lambert Muri je izjavil, da je ministrstvo pripravljeno prevzeti izdatke za pospeševanje konjereje, če bo našla banska uprava primerno posestvo za žrebčarno izven Ljubljane. Sedanja žrebčarna v Ljubljani je mnogo predraga. Ako bi se izpolnila ta stalna zahteva, da prevzame država izdatke za pospeševanje konjereje v Sloveniji, bi si prihranila banska uprava letno skoraj milijon dinarjev proračuna, to vsoto bi prispevalo ministrstvo iz državnega proračuna, banska uprava pa bi jo porabila za pospeševanje čim bolj intenzivne konjereje in tudi ostalih panog kmetijstva.

*

Uvoz prašičev v ČSR. V prvih treh mesecih letos je znašal uvoz prašičev v ČSR 66.878 glav (v prvih treh mesecih 1935 33.094 in 1934 13.204). Uvoz iz Romunije je znašal letos 28.102 (7.335), iz Jugoslavije 8.606 (4.975). Madjarske 10.290 (9.001) in Poljske 1.03 (1.405) glav.

Društvo industrijcev in veletrgovcev

Ljubljana, 20. aprila.

Danes dopoldne je bil redni občni zbor Društva industrijcev in veletrgovcev, kl ga je vodil predsednik g. Stane Vidmar. Iz njegovega predsedstvenega poročila posnemamo te-le ugotovitve:

Še vedno ni minila doba negotovosti, nemirnosti, neurejenosti za našega podjetnika. Naš podjetnik ne more v sedanjih časih računati s trajnostjo in stalnostjo nobene komponente v svojih proračunih in načrtih: komaj si pridobe trge in sirovine, že se prevrne na vse na glavo in iskati je treba novih trgov in nabavnih virov za sirovine itd. Tu je posebno treba omenjati sankcije, za katere mora trpeti predvsem naše gospodarstvo, dočim o kompenzacijah ni govora.

KONTROLA UVOZA

Za kontrolo uvoza se predsednik močno boji, da je veliko premalo premišljena in prevdarjena zadeva, katero bi bilo potrebno prej pregledati in predelati s praktičnimi gospodarji. Med drugim bo treba predlagati tudi izjave, kdaj in kako bomo plačali uvoženo blago. To izjavo treba seveda kolkovati, nov vir dohodkov za državo! Kar brez dolgega premišljanja bo večina menda vpisala v to rubriko: »Plačal bom, kadar bom imel denar za to!« Zato zahteva gospodarstvo, naj se mu ne nalaga več novih bremen in da se ne ovira njegovo delo z raznimi odredbami in predpisi.

Ostro je nastopil g. Vidmar proti določilu novega finančnega zakona, ki zahteva za davek na poslovni promet, da se mora v podlago računati tudi rabat. Ravno tako se ne priznajo franko pošiljke ter se tovornina pribije, četudi je roba poslana franko. To kaže pomanjkanje poznanja trgovine, oz. najnavadnejših trgovskih običajev. Če se ne upošteva rabat, se jemljejo za podlago fiktivne cene. Ravno tako je že voznina pri franko pošiljkah naravno vkalkulirana v cenah, kajti noben dobavitelj ni tako radodaren, da bo voznino doplačeval iz svojega. Seveda se bo trgovina temu prilagodila in zahtevala vedno izstavitev netto cen, nekateri pa bodo vendarle plačali davke po podlagi, ki izvira iz neupoštevanja rabata. Nekatere odredbe nimajo nobene praktične vrednosti, napravljajo pa gospodarstvu nepotrebne sitnosti in stroške.

Da bi se vsaj kolikor toliko zavrl dotok neumestnih uredb, je potrebno, da se vrne svoboda tiska in zborovanj, kajti neglede na važnost kritike je pametneje, če ljudje vidijo in slišijo, čeprav žalostno resnico. Gospodarstvu zdrava kritika le koristi.

Glede nekega nameravanega moratorija je treba pomisliti na to, da že take vesti slabo vplivajo. Učinek in posledice tega moratorija bi bili nedogledni. Če ne bomo nehali z zaščitami in moratoriji, bi bilo res najboljše, že pred leti napraviti križ čez vse dolgove na vse strani. Tedaj bi nas to bolelo, toda začeti bi morali znova in bi bili danes rešeni vseh teh prošenj za zaščito.

Glede kmečke zaščite je pravilno, da se zvišajo cene kmetskim pridelkom, toda tako, kot to sedaj skuša gospodarska politika, ne gre dvigati cen kmetskim pridelkom, ker je to nadaljevanje prejšnje deflacijske politike.

V poglavju davkov zahteva temeljito remeduro, ker je preobremenitev že dosegla višek. Tudi vsaka nova taksa in trošarina je taka, da Slovenija plača levji del. Prometni davek se pri nas plačuje najbolj točno. Zato je zahteval, da zavlada v tej državi enakopravnost. To naj velja tudi za javna dela, katerih ni in ni pri nas.

V takih razmerah je nujno potrebno, da se podjetniki strnejo skupaj v borbi za svoje zahteve in mora biti podjetnik v prvi vrsti v boju naroda.

Nato je govoril o delu društva, ki se je zelo razmahnilo in pokazalo lepe uspehe, tako da se ga člani z zaupanjem oklepajo.

TAJNIŠKO POROČILO

Tajniško poročilo je podal g. Jernej Jelenič. Društvena pisarna, ki jo vodi g. ravn. Ozimič, je organizirana v 5 oddelkov. Insolvenčni oddelek je zabeležil lani v Sloveniji 143 konkurzov in 210 poravnav, kar pomeni zmanjšanje v primeri z letom 1934. Prijav je bilo izvršenih lani za 2.6 (1934 za 2.7) milij. Din za poravnave 0.85 (1.0) milij. pa za konkurze. Pravni in izterjevalni oddelek skrbi v glavnem za izterjevanje trgovskih terjatev društvenih članov. V tem oddelku posebno narašča posli. Posebno uspešni so prvi izvensodni ukrepi. Izredno obsežno je delo informacijskega oddelka, ki zato tudi izkazuje majhno izgubo. Število oddanih informacij je lani naraslo od 6542 na 9552.

Lani je bil ustanovljen v okvirju društva davčni oddelek, ki skrbi za razbremenitev članov v kompliciranih davčnih vprašanjih. Končno je še administrativni oddelek. Ta oddelek zbira med drugim tudi izterjane vsote itd. Posli tega oddelka so zelo narasli.

Blagajniško poročilo je podal gosp. ravn. Jos. Ljubič. Iz njegovega poročila je razvidno, da je znašala lani bilančna vsota društva okoli 80.000 dinarjev, prebitek 5293 Din, dohodki pa 182.693 Din. Izgubo izkazujeta: novo organizirani davčni oddelek ter informacijski oddelek, rezerve društva so narasle že na 31.935 Din.

Po poročilu nadzorstva je bil podeljen upravi absolutorij, nato pa soglasno sprejeta resolucija, v kateri med drugim zahtevajo:

RESOLUCIJA

Davčno breme je postalo odločno pretežko in ves davčni mehanizem je postal okoren in neuporaben ter nepregleden in je potrebno omiljenje davčne prakse, poenostavljenje davčnih predpisov in moderniziranje davčnega knjigovodstva po trgovskih načelih. Prav posebno pa še zahteva resolucija izdajo plačilnih nalogov in drugih obvestil davčnih oblasti na slovenskih tleh v slovenskem jeziku.

Tudi predpisi o banovinskih in občinskih davščinah naj se poenostavijo in se morajo te dajatve prilagoditi dejanskim in nujnim potrebam.

Glede posledic sankcij zahtevajo odkup kliring-ških nakazil, položenih tudi po 18. nov. 1935 za blago, izvoženo pred tem dnem, po stvarni tržni vrednosti od Narodne banke, zaščitne ukrepe proti denarnim zavodom za prizadeta lesna podjetja in olajšanje davčnih dajatev.

Za gotove svrhe se zahtevajo od industrije različni podatki tudi za več let nazaj, nadalje bilance itd. Zbiranje podatkov je tako zamudno, da je treba posebej honorirati moči, ki jih zbirajo. Zato je potrebno odnehati od zahteve predložitve bilanc ter da se dajo na razpolago praktično urejene tiskovine in prav posebno še na slovenskem ozemlju v slovenskem jeziku.

Borza

Dne 20. aprila 1936.

Denar

Neizpremenjeni so ostali le tečaji Curiha, narasla sta Pariz in Praga, dočim so vsi drugi tečaji popustili.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling na ljubljanski borzi narastel na 9.12—9.22, na zagrebški borzi na 9.0750—9.1750, na belgrajski pa na 9.07—9.17. Grški boni so notirali v Belgradu 30.15 do 30.85. Angleški funt je ostal na naših borzah neizpremenjen na 249.20—250.80. Španska pezeta je notirala v Zagrebu 6.45—6.55.

Nemški čeki so notirali v Ljubljani 13.90 do 14.10, v Zagrebu 13.95 blago, za ultimo maja 13.7850—13.9850 in v Belgradu 13.8575—14.0575.

Za italijansko liro (valuto) so plačevali denarni zavodi 3.17—3.22, za dolar pa 49.50—50.

Ljubljana. — Tečaji s primom.

Amsterdam, 100 hol. gold.	2964.94—2979.54
Berlin 100 mark	1754.20—1768.08
Bruselj 100 belg	738.47— 743.53
Curih 100 frankov	1424.22—1431.29
London 1 funt	215.34— 217.39
Newyork, 100 dol.	4333.22—4369.53
Pariz 100 frankov	288.10— 289.54
Praga 100 kron	180.76— 181.86

Celotni promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 2,143.000 Din.

Curih. Belgrad 7, Pariz 20.23, London 15.16, Newyork 306.875, Bruselj 51.92, Milan 24.15, Madrid 41.92, Amsterdam 208.15, Berlin 123.40, Dunaj 56.60, Stockholm 78.15, Oslo 76.15, Kopenhagen 67.675, Praga 12.70, Varšava 57.725, Atene 2.90, Carigrad 2.45, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.6725, Buenos-Aires 0.84375.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% inv. posojilo 81—83, agrarji 47 do 49, vojna škoda promptna 356—358, begluške obveznice 65—67, 8% Blerovovo pos. 81—83, 7% Blerovo pos. 71—73, 7% posojilo Drž. hip. banke 81—83.

Zagreb: Državni papirji: agrarji 47—48, vojna škoda promptna 357—357.50 (358), begl. obveznice 66 den., dalm. agrarji 61.50 den., 8% Blerovo pos. 81.50 den, 7% Blerovo pos. 73 bl. — Delnice: Priv. agrarna banka 243—244.50 (241), Trboveljska 135 den., Osij. sladk. tov. 136 den.

Belgrad: Državni papirji: 7% inv. posojilo 81.50 den., agrarji 47 den., vojna škoda promptna 356.50—358.25, begl. obveznice 65.90—66.20 (66.10), 63.90—64.20, 7% Blerovo pos. 71.75—72.50, 7% stab. pos. (81). — Delnice: Narodna banka 6350 do 6370 (6370), Priv. agrarna banka 241—242.50 (243, 242).

Žitni trg

Vse je neizpremenjeno. Tendenca mirna. Promet srednji.

Pride! Monumentalni velefilm! KINO UNION **Mihajlo Strogov - carjev sel** Največji in najlepši film poslednjih let!

Kulturni obzornik

Ob 25 letnici smrti Ivana Groharja

(Donesek k njegovemu življenjepisu.)

Danes je preteklo 25 let, kar so pokopali enega največjih slovenskih slikarjev in umetnikov **Ivana Groharja**, rojenega v Sorici l. 1867. Življenje njegovo je bilo samo beda in ponižanje in je živel ubog in celo pod sumnjo — poneverbe. Danes — ko ga že 25 let krije zemlja — je pravilno osvetljena tudi ta najtemnejša stran njegovega življenja v SUD (v Slovenskem umetniškem društvu) ki je s svojimi posledicami pospešila njegovo zgodnjo smrt in o kateri so mislili soudeleženci, da bo za vedno nepojasnjena.

Groharjeva pot v javnost je šla skozi pravkar omenjeno SUD, ki je priredilo l. 1900 na vzpodbudo takratnih »mladih«, t. j. Groharja, Jakopiča in tovarišev, I. slovensko umetniško razstavo. O tej priliki se je pripetilo več stvari zaradi katerih mladi niso mogli ostati ravnodušni. Oni se niso hoteli vmešavati v dnevno politiko, hoteli so biti zgolj umetniki, a so doživeli, da jih je napredna liberalna stranka proglašala za svoje, da je II. slovenskemu katoliškemu shodu postavljala nasproti I. slovensko umetniško razstavo ter da je poudarjala, da je katoliški shod pokazal, da je narodno katoliška stranka brez inteligence, brez vseh tistih, ki ustvarjajo slovensko kulturo! Ko so se tedaj mladi jeli pripravljati na II. slovensko umetniško razstavo, so povzročili, da se je odbor SUD znatno spremenil. Predvsem je moral odložiti tajništvo in se zadovoljiti z odborniško funkcijo Govekar, ki mu je katoliški tisk že pri ustanovitvi SUD prorokoval, da bo opravil pri društvu »le službo grobokopa«. Novi tajnik je postal Rihard Jakopič, blagajnik Ivan Grohar.

Mladi so že l. 1900 nastopili precej enotno, l. 1902. pa že kar, saj so izločili nad 70 za razstavo vposlanih del. Vztrajali so na tem, da se razstava odpre tokrat brez političnega pompa in so »obviseli v zraku«. Razstava se je zdela vsem tako prevratna, da jo je odklonil skoraj ves naš tisk in nagnal umetnike s tujci, ki nimajo na sebi nič slovenskega in naj zato pobero šila in kopita. Ker po taki porazni kritiki tudi Grohar ni nič izkupil, je odpotoval v Beneško Slovenijo, da izvrši več naročil in si pomaga iz stiske, v kateri je živel že skoraj vse leto. Prav to potovanje pa je postalo usodno zanj. V njegovi odsotnosti so poprašali v Mestni hranilnici, kako je z denarjem SUD in so zvedeli, da je Grohar že vsega dvignil med letom. Neki odbornik SUD je nato napisal za »Slovenski Narod« alarmantni članek o poneverbi v SUD. Grohar mu je bil edini klerikalec pri društvu, ki je kot tak vzdrževal stike z »Slovencem« in Slov. Listom« in je pobegnil z društvenim denarjem v Ameriko. Vsa stvar je že v rokah državnega pravdništva.

Kar se je potem godilo, je bilo križanje tolikih interesov, da mi jih je nemogoče prikazati na tako odmerjenem prostoru. Zato se omejim le na nekaj bistvenosti: Ne da imel imel odbor SUD priliko posvetovati se o tem, kar se je o Groharju govorilo po Ljubljani, sta dva dni pozneje ovadila predsednik SUD — slikar starejše generacije in že omenjeni odbornik Groharja na lastno pest policiji in ga dala zasledovati s tiralico.[1] Na Jakopičevo pismo Groharju, naj se takoj vrne v Ljubljano, je nič hudega sluteč Grohar dopotoval ravno tisti dan, ko je moral predsednik na Jakopičevo in dr. Žarnikovo intervencijo sklicati odborovo sejo, da se Groharjeva zadeva na miren način likvidira. Odbor pa nato ni hotel pristati, čeprav sta Jakopič in dr. Žarnik ponudila kritje za primanjkljaj, tako da ne bi društvo utrpelo nobene škode. »Zdaj, se je že vse časopisje razpisalo o njem«,[2] je bil odgovor, »pa naj vse poravnamo? Nikakor ne! Mi smo državni uradniki in pridemo zaradi tega lahko v disciplinarne preiskave!«

Pred sodiščem se je potem izkazalo, da je Grohar porabil nekaj društvenega denarja zase, ker je bil pač na tem, da pogine od gladu, a da je denar nameraval vrniti iz izkupička za prodane slike.[3] Sodišče je vpoštevalo to olajševalno okolnost in je Groharja obsodilo le na tri mesece težke ječe. Ko je prestal kazen, je po kratkem bivanju pri notariu Rahnetu odpotoval na Dunaj, kjer je skupaj z Jakopičem organiziral z deli iz II. slov. umetniške razstave znano prodorno razstavo na Dunaju, ki je »pokazala tujini, da je na svetu slov. narod in da ima svojo posebno kulturo.« Grohar je nato razstavljal v Belgradu, v Sofiji, na Dunaju, Berlinu, Londonu, Benetkah, Varšavi, Krakovu itd. ter je s svojimi deli razširial ime slovenske kulture daleč naokrog. Njegovo ime se je v domačih in tujih listih bralo vedno na prvem mestu, kadar je bil govor o slovenski umetnosti.

Kljub vsemu priznanju v domovini in tujini se Groharjev eksistenčni položaj ni prav nič izpremenil. Ko mu je še sedaj živeča Srbkinja Mara K., učiteljica v Zemunu, ponudila zakon, da ga reši bede, je ponosni Grohar odklonil njeno ponudbo, češ da ne prenese, da bi žena živela moža. Zato pa je še istega leta vložil prošnjo na samega cesarja za spregled posledic kazni, da bi lahko zaprosil za mesto profesorja risanja. V prošnji je med drugim navedel, da ga je srbski kralj Peter I. odlikoval z vitežkim redom sv. Save. Pred slovenskim senatom se je nato (l. 1908.) ponovila igra iz l. 1902. Srbija je bila prav takrat v zelo napetih odnošajih z Avstrijo radi nameravane aneksije Bosne in Hercegovine in tako je bilo kaj naravno, da je bila Groharjeva prošnja soglasno odklonjena že v Ljubljani. »Kaj hočemo, pokorimo se za stare grehe!« je bila resignirana Groharjeva ugotovitev. Odslej je vedel, da ne bo nič z njegovim zakonom in da bo bedno izdihnil, je potihoma do zadnjega upal, da se bo njegov položaj iznenada izboljšal, posebno, ko mu je deželni odbor na prošnjo dr. Kreka podelil l. 1911 štipendijo za Italijo. Toda — bilo je že prepozno in je kmalu nato umrl.

Ob njegovi zgodnji smrti — umrl je star komaj 44 let — so kroniści pisali: »Slovenski narod ne ve, kaj je izgubil z Ivanom Groharjem. Niti oni ne vedo, ki so njegovi voditelji, sicer bi Grohar ne poginil, vsaj ne v groznem spoznanju nerazumevanja, osamljen, ker je spregledal in služil veliki umetnosti in slovenski psihi. Z njim smo izgubili najpopolnejšega zastopnika slovenske umetnosti. V zadnjih svojih delih je odločno dokazal, da je dospel na vrhunec, na katerem bi ustvarial silne dokumente vrednot, ki jih je premogla njegova umetniška potenca, prepojena z najžalostnejšimi soki. Že »Sejalec« sam je vreden, da mu postavi hvaležni narod svetišče. . Človek bi skoraj ne verjel, da nismo do danes toliko storili, da ne bi imeli novega madeža na našem kulturnem razvoju — smrti resničnega umetnika zaradi pomanjkanja.«

Anton Podbevšek.

[1] Ovadba z opisom Groharjeve zunanjosti je nekaj edinstvenega v naši literaturi!

[2] Na njihovo vzbodbudo!

[3] Po obravnavi je bila slovenska javnost tako ogorčena nad Groharjevimi tovariši v SUD, da so se morali na izrednem občnem zboru zagovarjati, zakaj so Groharja predali sodišču. SUD je bilo nato kmalu konec, ker so ga zapustili vsi mladi in si ustanovili umetniški klub »Sava«.

Pošljite naročnino!

Kaznjenec strahuje ministre

Atenski kaznjenec z revolverjem hoče izsiliti od vlade pomilostitev in ujame poslanca

Iz Aten poročajo tale dramatični dogodek:

V ječi Syngros je bil zaprt grški kaznjenec Marinos. Pred leti je bil obsojen na dosmrtno prisilno delo. Ta kaznjenec je nekega dne prosil, naj bi prišel k njemu grški poslanec Eftaxias, sin umrlega bivšega ministrskega predsednika. Povedal je, da mora s poslancem govoriti, ker mu ima nekaj silno važnega zaupati. Komaj pa je poslanec Eftaxias stopil v kaznjenčevo celico, je Marinos dvignil samokres in dejal, da bo najprvo ustrelil poslanca, potem pa še samega sebe, če mu poslanec še istega večera ne izposluje od kralja pomilostitve. Poslanec Eftaxias je do poznega večera ostal kaznjenčev jetnik v ječi.

Ta dogodek je vse Atene močno razburil. Ministrski svet se je takoj sestal na izredno sejo in se posvetoval, kaj bi bilo treba ukreniti, da bi osvobodili poslanca Eftaxiasa. Eni ministri so bili mnenja, naj se kralju predloži, naj za prejšnji zločin Marinosa pomilosti, da bo tako poslanec osvobojen, nato pa naj Marinosa znova primejo in zapro. Toda kralj ni hotel podpisati kaznjenčeve prošnje za pomilostitev. Zato je vlada sklenila, da bo s silo nastopila proti Marinosu. Pred kaznjenčevo celico so postavili strojno puško, čeprav so se bali, da bo Marinos poslanca res ustrelil. To se je godilo v petek zvečer.

V noč na soboto se je straži pred kaznjenčevo celico posrečilo, da je kaznjenca Marinosa ustrelila. Tudi poslanec Eftaxias je bil laže ranjen v glavo, vendar so ga na ta način osvobodili.

K temu dogodku poročajo naknadno te-le podrobnosti: Marinos je l. 1929 s svojim samokresom na javni ulici v Atenah ustrelil dva uradnika, češ, ker mu nista poskrbela službe v ministrstvu. Takrat je bil obsojen na dosmrtno težko ječo. Ker pa je doma imel Marinos velik vpliv in je Marinosov brat pri volitvah agitiral za poslanca Eftaxiasa, je brat sedaj prosil Eftaxiasa, naj mu reši brata. Z ozirom na to prošnjo vplivnega Marinosovega brata si je poslanec Eftaxias vse prizadeval, da bi Marinosa pomilostili. Toda prošnja za pomilostitev je bila odbita. Toda Marinosov brat in Eftaxiasovi volilci so vedno bolj pritiskali, tako da je Eftaxias moral svoja prizadevanja za pomilostitev nadaljevati. Ker je Marinosov brat poslancu začel groziti, da ne bo več delal zanj, je poslanec vnovič šel v kaznilnico, da bi govoril z obsojencem. Pri tej priliki — to je bilo v petek popoldne — pa je morilec Marinos poprosil poslanca, da bi rad z njim na samem govoril v celici. Nič hudega sluteč je poslanec ustregel prošnji in šel z morilcem v celico.

Komaj pa je poslanec stopil v celico, je Marinos zaprl vrata in nameril na poslanca nabit revolver. Zahteval je, naj se pomilostitev takoj izvrši, sicer bo poslanca Eftaxiasa na mestu ustrelil, če bi kdo poskušal rešiti ga iz celice. Morilec je stavil ultimat, v katerem je zahteval od kralja častno besedo, da bo izpuščen, da bo pomilostitev od kralja podpisana in da bo pomilostitev objavil uradni list. Medtem je poslancu venomer grozil z revolverjem in se igral s petelinom na napetem samokresu. Skoro vse ministrstvo je bilo na nogah. Bilo je več ministrskih sej. Predlagali so, naj se pomilostitev res izvrši, da bi bil poslanec rešen. Ministrski predsednik Metaxas pa je tako postopanje odklonil, da bi to ne bilo v skladu z dostojanstvom in ugledom države. Medtem se je ta stvar razvedela po vseh Atenah in pred kaznilnico se je zbrala velika množica ljudstva.

Končno se je vlada odločila, da morilca da ustreliti. Vlada je dala kaznilnico obkoliti. Okrog kaznilnice je drdralo polno avtomobilov, ki so s svojimi motorji delali nalašč velik ropot, da bi ljudje na cesti ne slišali streljanja. Nalašč so morilcu v temno celico dali električno svetilko, s katero si je morilec v temi svetil. Na ta način pa je strelcem zunaj nehote in nevede pokazal, kje stoji. Cel štab je pripravljal usmrtitev zločinca. Pri oknu celice sta se postavila kaznilniški uradnik in pa neki častnik, ki je posebno dober strelec. V tistem hipu, ko sta ta dva že merila, so udrli vrata celice, v celico sta planila dva druga strelca, nakar so vsi štirje začeli streljati na morilca. Ta je v zadnjem hipu res nekajkrat ustrelil na poslanca, toda v razburjenju je zgrešil in poslanca z enim strelom samo lahko ranil na glavi. V najkrajšem času se je morilec zgrudil, zadet od več krogel, nakar so poslanca osvobodili iz njegovega obupnega položaja. Atenski časopisi o tem dogodku obširno pišejo ter se zgražajo nad razmerami v grških kaznilnicah in sprašujejo, kako neki je mogoče, da si more kaznjenec v kaznilnici omisliti nabasan revolver.

Smrt velikega katoliškega moža

Iz Haaga poročajo, da je v bolnišnici sv. Antona v Utrechtu dne 18. aprila umrl 62 let stari predsednik druge zbornice in bivši ministrski predsednik Jonkheer Ruys de Beerenbrouck. Umrl je po kratki bolezni.

Ta veliki katoliški politik Holandije izhaja iz stare katoliške plemiške rodovine, ki je bila naseljena v južni Holandiji. Rodil se je 1. decembra 1873 v Roermondu. Študiral je pravo ter postal odvetnik in notar. L. 1905 je bil izvoljen za poslanca ter tako stopil v politično življenje. L. 1918 je postal notranji minister in še istega leta ministrski predsednik, kar je ostal do l. 1922. Po tej prvi katoliški vladi Ruysa de Beerenbroucka je l. 1922—1926 sledila njegova druga, od l. 1929 do 1935 pa njegova tretja vlada. Ko je l. 1933 s svojo vlado odstopil, je bil izvoljen za predsednika druge zbornice, kar je potem ostal do svoje smrti.

V prvih letih svojega vladanja je bil Ruys de Beerenbrouck takoj po svojem nastopu v vsem svojem delu smotren in odločen, kar se je zlasti pokazalo, ko je zadušil socialistično revolucijo, katero so nameravali socialisti ob koncu vojske. V svoji zadnji dobi vladanja, ko je že nastopala gospodarska kriza, ni mogel več z enakim uspehom nastopiti. Zato je še pred volitvami l. 1933 prosil kralja, naj ga razreši njegovih dolžnosti.

Veliki katoliški politik je bil tudi velik prijatelj katoliškega tiska. Tudi »Slovenec« mora danes obžalovati njegovo smrt, saj je ta plemeniti mož podpiral cilje katoliškega časopisja kjerkoli je imel priliko. Rad se je odzval in je za božično številko predlanskega leta za »Slovenca« napisal lep članek. Spomin na tega katoliškega moža bo tudi med katoliškimi Slovenci trajno ohranjen.

Prenapolnjene cerkve v Moskvi

Letošnjo veliko noč so bile v Moskvi prenapolnjene vse cerkve, ki so še odprte. Letos si boljševiki niso upali ovirati vernikov pri obhajanju velike noči, ker so se z ozirom na zunanji položaj bali razburjati ljudstvo. Zaradi težkega zunanjega položaja letos torej ni bilo nobenega pritiska od strani uradne brezbožniške organizacije. Vsega skupaj je bilo v Moskvi pred revolucijo kakih 800 cerkva. Danes je izginilo kar dve tretjini moskovskih cerkva. Med tistimi pa, ki so ostale, je le 36 cerkva dovoljenih vernikom. Vse drugo je zaprto ali določeno za druge namene.

Že veliko soboto ob 9 zvečer je pred vsemi odprtimi cerkvami bila že nevarna gnječa. Le malo vernikov se je lahko prerilo do glavnega oltarja in do svetih podob. Okrog polnoči, ko pravoslavni praznujejo Gospodovo vstajenje, pa so povsod pred cerkvami že stale silne množice ljudstva. Vse ceste pred cerkvami so bile že zaprte, ker ljudstvo ni moglo v cerkev ter se je nabiralo pred cerkvami. Posebno pozornost pa je zbudilo dejstvo, da je bilo letos med vernimi molilci v cerkvah zlasti mnogo moških in mladine.

»Vsako željo vam izpolnim, gospodična Tončka. Ali bi morda želeli, da vam izrujem še kaj zob?«

Španska bikoborba. Sloveči borilki z biki gdč. Palmemo v Madridu se je zgodila tale nezgoda.

Harar, razdejan od italijanskih bomb. Tale slika je prva, ki je prišla v Evropo ter kaže, kako je italijansko letalstvo z bombami razdejalo abesineko mesto Harar.

Kongres brezbožnikov v Pragi

V Pragi, glavnem mestu češkoslovaške republike, so se za velikonočne praznike sešli brezbožniki z vsega sveta, ki so se tega dne zbrali v Pragi na kongres, na katerem so sklepali o boju proti Bogu in cerkvi. Sedaj bodo združeni brezbožniki vsega sveta z združenimi silami napadali katoliško cerkev in katoliško duhovščino.

Na svetu je danes kakih 6 milijonov organiziranih brezbožnikov, ki so razdeljeni v 12 držav. Glavne organizacije brezbožnikov so: »Mednarodna zveza svobodomislecev za izobražence« in »Mednarodna zveza proletarskih svobodomislecev«. Obe zvezi pobijata vero, vsaka na svoj način in s svojimi metodami.

Že l. 1934 so se sešli brezbožniki posameznih držav ter so imeli svoje kongrese na Francoskem, v Švici, na Holandskem in na Češkoslovaškem. Po teh posameznih kongresih je bil kongres vseh brezbožnikov v Bruslju v Belgiji, na katerem je bilo sklenjeno, naj se obe glavni brezbožniški zvezi združita v eno veliko brezbožniško organizacijo, in sicer izobraženci v »Mednarodno zvezo svobodomislecev«, drugi pa v »Mednarodno zvezo proletarskih svobodomislecev v Moskvi«. Prago pa so si zato izbrali za svoj kongres, ker se je ta združitev v Pragi že izvršila.

Poslej bodo bojevniki proti Bogu in Cerkvi imeli samo eno vodstvo, katero bo vodilo vse brezbožnike vsega sveta, in sicer one iz vrst izobražencev, kakor tudi one iz vrst proletarcev. V tem prihodnjem boju bodo uporabljali vsa materijalna, tehnična in duhovna sredstva. Duhovna sredstva bodo v prvi vrsti dajali člani bivše mednarodne zveze svobodomislecev, ki so predvsem izobraženci, zgodovinarji, filozofi, učitelji in pravniki. Teh je na vsem svetu organiziranih 800.000. Ti izobraženci so doslej bili v ozki zvezi s »kontinentalno zvezo framasonov«. Dosedanji boj se ni bojeval na političnem, ampak samo na idejnem polju po knjigah. Proletarski svobodomisleci pa predstavljajo samo del sovjetske revolucije, katero vodi Moskva. Ti hočejo kar naravnost uničiti Cerkev.

Od sedaj naprej bo način boja proti cerkvi izbiralo skupno vodstvo, katero je bilo izvoljeno v Pragi. Po svoji osrednji zvezi bodo brezbožniki stopili v stike z vsemi »naprednimi, kulturnimi pokreti« posameznih narodov, z organizacijami duševnih delavcev, umetnikov, gledaliških igralcev, učiteljev, učenjakov in zdravnikov, da bi se v teku časa osnoval »združeni napredni kulturni pokret« svobodomislecev vsega sveta.

Sloveči italijanski skladatelj Ottorino Bespinghi, star 57 let, je umrl, ker se mu je zastrupila kri.

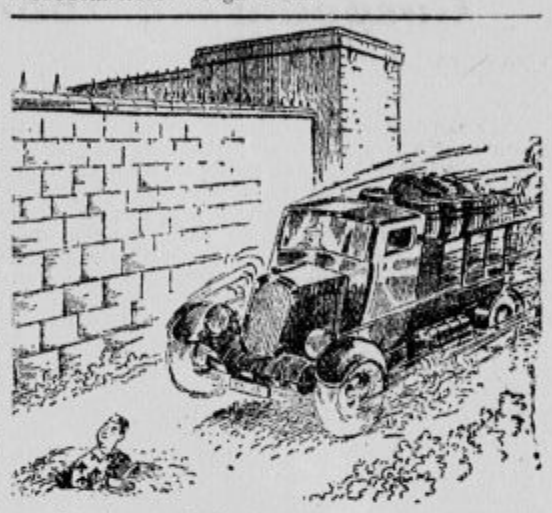

Kaznjenec, ki je dve leti kopal podzemeljski hodnik iz ječe, po katerem je končno ušel in sedaj leže sredi ceste na prosto: »Hvalabogu, sedaj sem na varnem!«

„SLOVENEC“ pred 60 leti:

V četrtek, 20. aprila 1876.

Politični pregled.

Na Dunaju je bilo v torek posvetovanje ministrov pod predsedstvom cesarja samega. Sporazumeli pa se ministri niso, ampak odložene so razprave za eno leto... Veliko hrupa je napravila na Dunaju nižeavstrijanska hranilnica, ki ima neki okoli 40 milijonov zgube, izmed teh 7 milijonov samo pri avstrijski hipotekarni banki. Tako spravlja sedanja sistema vse v nič.

Na Srbskem je vse mirno, zlasti kar je Turčija, boječ se vojske, jela vnovič nastavljati vojake ob srbski meji. Ali bo mogla Srbija pri takih razmerah še dalje ohraniti mir in kako dolgo, to je jako dvomljivo vprašanje. —

Domače novice.

(Mil. knez in škof) se jutri, 21. t. m. ob 5. uri zjutraj odpeljejo v Ipavo, kjer bodo po vseh kuracijah od 21. do 29. t. m. imeli kanonično obiskovanje. Skoro povsod bodo tudi delili zakrament sv. birme.

(Na slavo dr. Palackemu,) slavnemu zgodovinarju češkemu, ki je ravnokar dokončal monumentalno delo 40 letnega truda »Dejini naroda Českeho«, bo napravila čitalnica ljubljanska 22. t. m. slovesno besedo s petjem, deklamacijami in vojaško godbo, kakor je Silvestrov večer navada. Povabljeni so udje vseh narodnih društev in tisti kteri bodo dobili posebno povabilo.

Umrli so:

Od 13. do 17. aprila. Nikolaj Weinberger, jetnik v posilni delavnici, 24 l., za pljučno sušico. Jože Zerovnik, klobučar, 50 l., za rakom na jetrih. Marija Molek, dekla, 16 l., za spridenjem krvi. Ivana Perko, parn. mlin. pom. otrok, 2 l., za pljučno sušico. Regina Ambrož, gostača žena, 56 l., za vodenico. France Zavrl, gruntarja sin, 20 l., za srčno vodenico.

Mlade italijanske rekrute letnika 1915 so te dni poklicali v vojake. Šli so v velikih sprevodih in pred seboj nosili lepake, s katerimi so kazali navdušenje za vojaško službo. Z letnikom 1915 ima Italija sedaj pod orožjem 1¼ milijona mož.

Sport

Kako bomo rešili naš nogomet?

Fuzija, to je danes »šlager« ljubljanskih športnih poročevalcev, nogometašev in prijateljev nogometa. S fuzijo bomo prišli do enajstorice, ki bo uspešnejše zastopala naš nogomet, s fuzijo bo odpadla tudi večna in za nogomet škodljiva rivaliteta med Ilirijo in Primorjem, skratka, nogomet bo po fuziji zopet pridobil na svoji privlačnosti.

Čisto gotovo je, da bo iz dveh enajstoric lahko sestaviti moštvo, ki bo uspešneje zastopalo naš nogomet. Lahko se prerinemo tudi na čelo tablice v državnem prvenstvu, toda s tem še nismo rešili slovenskega nogometa.

Najprej je treba urediti razmere na igriščih. Nedeljo za nedeljo opažamo na igriščih iste reči. Podivjanost posameznikov presega že vse meje. Poglejmo samo, kako je bilo zadnjo nedeljo: Mladika-Slavija: pretepi; Zalog-Moste:pretepi; Reka-Mars: pretepi itd. itd. To so stalni rezultati naših nedeljskih tekem.

In kdo je v stanu, preprečiti te izgrede? — Sodniki?

Da, sodniki! Toda energičnejši, kot so ti, ki danes predstavljajo sodniški zbor SNP. — Dajte nam samo nepristranskih sodnikov, ki bodo znali igro dobro presojati, ki se ne bodo pustili vplivati niti od občinstva niti od igralcev. Sodnik naj bi v kali zatrl vsak incident, ne pa pustil, da se igra vse ostreje, dokler ne pride do dejanskih obračunavanj med igralci.

Torej še enkrat. Sodniki! Ti so rak-rana slov. nogometa. Tukaj iščite rešitve. Če bomo imeli dobre sodnike, ki bodo znali in hoteli zatirati surovost, obenem pa tudi pravično in nepristransko sodili, potem bomo imeli zopet polna naša igrišča in zasiguran bo obstoj našega nogometa. — A. B.

(Z gornjim dopisom se v celoti ne strinjamo. Kajti pisec vidi rešitev našega nogometa samo v sodniškem vprašanju. Res je sicer, da je marsikak sodnik pripomogel, da je prišlo v našem nogometu do tako žalostnega stanja, vendar bi delali s tem veliko krivico onim sodnikom, ki so bili in so še na svojem mestu. Četudi je iskati glavnih vzrokov žalostnih razmer v našem nogometu drugje, objavljamo članek v celoti, ker bomo morda tudi na ta način stvari koristili; kajti naša iskrena želja je, da postanejo tudi naši nogometaši pravi športniki, ki naj dvignejo naš nogomet vsaj na ono stopnjo, ki je že nekoč bil. Opomba uredništva.)

Avtomobilska dirka preko Južne Amerike

Na preko 6.894 km dolgi progi, katera je bila razdeljena v devet etap, je startal eno minuto pred polnočjo prvi od 112 prijavljenih vozačev, od katerih je doseglo 26 cilj v predpisanem času.

Prvotno se je javilo 120 vozačev, bilo jih je pa na startu samo 112. Devet etap je vodilo od Buenos Airesa preko Cordobe—Santiago do Chile—Neuqueen—Barilode—Bahia Beanca v La Plata. Tekom 14 dni je bilo določenih 5 dni za počitek, ter bi v teh dneh imel vozač razen počitka možnost kontrole vozila. Lanskoletna dirkalna proga je bila to delo podaljšala za tri nadaljnje etape, zaradi česar je bila stavljena največja zahteva vozače, kakor tudi za vozila. Vozači so morali prevoziti velike razdalje in to pri najslabših cestah (ako se o cestah sploh more govoriti). **Riganti**, glavni zmagovalec, je porabil za celo razdaljo 89 ur 47:20 4 petine minut, zadnji vozač Loza 111 ur 13:17 3 petine minut. To je najbolji dokaz za prvovrstnost vozača, kakor tudi za stroj, če se pomisli, da so vozili skoro dve tretjini celokupne razdalje po navadnih, poljskih poteh in je šlo za normalne serijske vozove, kateri so bili za to vožnjo opremljeni samo z ojačenimi peresi in povečanimi rezervoarji.

Šlo je samo za to, kdo bo prednjačil, ali Ford ali pa Chrysler-Plymouth. Te tovarne so poslale moštvo po 8 vozačev za to dirko; kakor pa po navadi hoče usoda, je zmagal smejajoči se tretji t. j. Raul Riganti, kateri je kot posameznik vozil **Terraplane** in je očigled raznim karambolom srečno dosegel cilj kot prvi.

Zmagovalec lanskega leta A. Kruuse, kateri je bil do osme etape na tretjem mestu, je moral odnehati v osmi etapi zaradi težkega motornega defekta.

Pri pojavih zastrupljenja

povzročenih po skvarjeni jedi, je dobro sredstvo naravna

Franz-Josefova

grenka voda, če se pravočasno vporablja.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15485, 25. V. 35.

Čudno je pa to, da prvaki niso sami stari vozači, ampak so med njimi novinci, kateri so pred dirko bili popolnoma neznani, medtem ko so morali mnogi stari vozači opustiti vožnjo. Na drugem mestu se nahaja Vazques, popolnoma neznan vozač, katerega poklic je prevažanje tiskanih popoldanskih časopisov »Critica« od tiskarne k kioskom. Na 22. mestu se nahajata zakonca Lecoent, katera sta rabila za prevoženo razdaljo 103 ure 22:36 4 petine minut. To je bila edina žena, katera se je udeležila te težavne dirke ter je izmenjavala med vožnjo tudi soproga. Pri dospetju na cilj ji je priredila publika burne ovacije. Tako se je končala ena najdaljših in najtežjih dirk na svetu.

Zaključek mednarodnega table-tenis turnirja

Pozno ponoči je bil zaključen mednarodni table-tenis turnir, ki ga je organiziral ISSK Maribor, s finalnimi igrami poedincev. Zmago si je priboril simpatični **Hartinger (Vindobona, Dunaj)**, ki je s svojo izredno sigurno in tehnično igro premagal vse nasprotnike. Drugo mesto je zasedel mladi talent Lazar (Ilirija, Ljubljana), tretje Kosmina (Hermes, Ljubljana), četrto pa Senekovič (Maribor). Finalne borbe so bile zelo srdite ter naporne. Hartinger je zmagal proti Lazarju 3:0, Kosmini 3:0, Senekoviču 3:1. Lazar je premagal Kosmino 3:1 in Senekoviča 3:2.

V kategoriji juniorjev si je pridobil prvenstvo **Grbec (Hermes, Ljubljana)** z zmago nad Herskovičem (Makabi Zagreb) z 3:2.

Prvenstvo Štajerske je osvojil **Senekovič (Maribor)** pred Čohom (Jugoslavija, Celje). Napeta borba je končala 18:21, 21:17, 26:28, 21:16 in 10:4, nakar je Čoh odstopil, ker je moral na vlak.

Prvenstvo parov sta osvojila sijajno vigrana Dunajčana **Goebl — Hartinger** z zmago nad parom Lazar — Žiža (Ilirija, Ljubljana) 22:20, 21:18, 21:18. To srečanje je bilo sigurno najlepše celega turnirja.

Turnir je moralno zelo lepo uspel, pač pa bo financijelno velik primanjkljaj, ker občinstvo navzlic veliki in dobri reklami ni bilo mogoče privabiti v dvorano. Tudi za svetovne prvake se Mariborčani ne zmenijo.

Organizacija je bila zelo slaba. Funkcije cele jurije je moral opravljati član kluba, ki je obenem aktivno in celo uspešno posegel v razvoj turnirja. Prireditve takega obsega bo treba v bodoče boljše pripraviti.

Udeležba s strani tekmovalcev je bila odlična. Zastopani so bili vsi klubi iz države s svojimi najboljšimi tekmovalci. Inozemcev izvzemši zelo dobrih Dunajčanov ni bilo iz materijalnih razlogov. Tekmovalci so bili z uspehi zadovoljni, kritizirali pa so slabo organizacijo turnirja. EB.

Pomladanski slalom za dr. Guckleriev pokal

SK Tržič razpisuje ponovno »slalom« tekmo za gorenji pokal za dne 3. maja t. l. s startom ob 11 na Zelenici. Pravila za to tekmovanje se glasijo, da lahko postavi vsak klub največ po 2 moštvi a 3 tekmovalce, ki morajo biti verificirani, ter se iste navede imenom že ob prijavi. Računa se čas dveh tekmovalcev, pri zmagovalnem moštvu mora biti najmanj eden član istega med prvimi tremi v sošolnem. Prijavnine ni. Tekmuje se po pravilih JZSZ. Morebitne spremembe si pridržuje SK Tržič, kateri tudi sprejma pismene prijave do sobote dne 18. t. m. ob 15, oziroma ustmene prijave naškasneje 1 uro pred startom na Zelenici. — Že iz pravil je razvidno, da mora poslati vsak klub le malo število res najboljših in se pričakuje radi tega izredno ostre in lepe borbe.

*

Predavanje SPD. Drevi ob 20 bo predaval v dvorani Delavske Zbornice g. Griesbach iz Zagreba o planinskih izletih vzdolž Jadranske obale. Predavanje bodo spremljale številne skioptične slike, ki bodo pokazale lepote naših gora ob Jadranskem morju. Vstopnina e Din 2. Planinci, pridite, da si ogledate naše morje in naše obmorske gore.

Ljubljansko gledališče

DRAMA: Začetek ob 20

Torek, 21. aprila: *Gosposki dom.* Gostovanje v Celju. Izven.

Sreda, 22. aprila: Zaprto.

Četrtek, 23. aprila: *Juarez in Maksimiljan.* Red Četrtek.

Petek, 24. aprila ob 15: *Družinski oče.* Dijaška predstava. Cene od 5 do 14 Din.

OPERA: Začetek ob 20

Torek, 21. aprila: Zaprto. (generalka).

Sreda, 22. aprila: *Lucia di Lamermoor.* Premiera. Red Sreda.

Četrtek, 22. aprila: *Kavalir z rožo.* Red A.

Petek, 24. aprila: Zaprto.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Torek, 21. aprila. 11 Šolska ura: S trboveljskimi slavčki po Češkoslovaški (Drago Šupančič). — 12 Priljubljeni napevi (plošče). — 12.45 Vremenska napoved, poročila. — 13 Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15 Po opernem svetu (plošče). — 14 Vremensko poročilo, borzni tečaji. — 18 Francoska glasba (Radijski orkester). — 18.40 Filozofija zadružnega gospodarstva (gosp. dr. France Veber, univ. prof.). — 19 Napoved časa, objava sporeda, poročila, vremenska napoved, obvestila. — 19.30 Nacionalna ura: Turizem in prirodne lepote Črne gore (Blažo Burović-Resac iz Belgrada) 20 Uvodno predavanje v prenos (gosp. prof. L. M. Škerjanc). — 20.20 Evropski koncert francoske simfonične glasbe. Izvajata: nacionalni orkester in zbor, dirigent: D. E. Ingelbrecht (prenos iz Pariza). — 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15 Zvoki za oddih (Radijski orkester).

Drugi programi:

Torek, 21. aprila. Belgrad I.: 19.30 Narodne pesmi. — 20.30 Prenos evropskega koncerta iz Pariza. — 22.15 Prenos iz kavarne. — *Belgrad II.:* 8 Narodne pesmi ob spremljavi kitare. — 14 Manojlovičevo predavanje »Spomenik neznanemu junaku na Avali«. — *Zagreb:* 20 Flavta. — 20.30 Zagrebški madrigalisti. — 21 Violina. — 21.30 Pariz. — *Dunaj:* 19.30 Predavanje o princu Evgenu. — 20.30 Pariz. — 22.25 Resne in vesele zborovske pesmi iz 16. in 17. stoletja. — 23.25 Dunajska glasba. — *Budimpešta:* 20.30 Pariz. — 22.35 Orkestrana glasba. — *Vsa Italija:* 20.35 Proslava ustanovitve Rima. — *Praga:* 18.25 Sudetskonemške velikonočne pesmi. — 18.43 Plošče. — 19.10 Harmonika. — 19.25 Orkestralna glasba. — 20.30 Pariz. — *Varšava:* 20.30 Pariz. — 21.45 Orkestralni koncert. — 23.05 Plošče. — *Berlin:* 20.10 Zabavna glasba. — 21 Plošče. 22.30 Gusitova melodrama »Pilot v raju«. — *Königsberg:* 20.10 Humoreske na klavirju. — 21 Komorni orkester. — *Hamburg-Lipsko:* 20.40 Pomladne pesmi. — *Vratislava:* 19 Avstrijski skladatelji. — 20 Plošče. — 21 Mandoline in kitare. — 22.30 Plesna glasba. — *Köln:* 20.10 Nove onerete in zvočni filmi. — 21 Mascagnijeva opera »Cavalleria rusticana«. — *Frankfurt:* 20.10 Mornarske pesmi. — *Stuttgart:* 20.10 Pomladni sprehod na ploščah. — 21 Violina. — 22.20 Zabavni koncert. — 24 do 2 Plošče. — *Monakovo:* 20.10 Akordeon. — 20.30 Pariz. — 21.20 Kvintet. — 22.40 Lope de Vegova igra »Zelo in plug«. — *Beromünster:* 20.15 Simfonični koncert londonskega radijskega orkestra.

Mariborsko gledališče

Torek, 21. aprila ob 20: *Sv. Anton vseh zaljubljenih patron.* Red. C.
Sreda, 22. aprila.
Četrtek, 23. aprila ob 20: *Direktor Čampa.* Red. B.

Naznanila

Ljubljana

l *Francoski institut* vabi vse člane k poučnemu filmskemu predavanju, ki bo v sredo 22. t. m. ob 14 v kinematografu »Ljubljanski Dvor«. Predaval bo g. prof. Jean Lacroix o alpinizmu in pomladnem smučanju. Brez vstopnine!

l *Akademija Pomladka Rdečega križa* bo prihodnjo nedeljo t. j. 26. aprila t. l. v veliki dvorani hotela Union. Začetek točno ob 10.30 dopoldne. Program akademije je zelo pester. Izvajajo ga člani Podmladka Rdečega križa skoro vseh ljubljanskih šol. Nastopili bodo najmlajši Padmladkarji z ljubkimi in srčkanimi prizorčki ter deklamacijami, kakor tudi Podmladkarji meščanskih in srednjih šol z resnimi in umetniškimi točkami. Opozarjamo cenjeno občinstvo, zlasti starše, na to prireditev. Vstopnina zelo nizka. Predprodajo vstopnic je prevzela Glasbena Matica. Ne zamudite ugodne prilike.

l *Nočno službo imajo lekarne:* dr. Kmet, Tyrševa c. 41; mr. Trokoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Šelenburgova ul. 7.

Celjski šport

Celjski šport. V nedeljo, 19. t. m. je Klub slov. kolesarjev v Celju priredil na progi Celje — Zidani most — Laško (39 km) svojo otvoritveno dirko. V tekmi, katere se je udeležilo 7 dirkačev, je zmagal Polak Edo, v času 1,12.45. Drugi je bil Fabjan Mirko s časom 1,16.20, tretji Zupanc Ivan 1,16.24, četrti Potočnik Karl, 1,22.16. Trije tekmovalci so zaradi defekta izstopili. Tekmovanje, pri katerem so prvič sodelovali tudi s pravilnim razumevanjem naši orožniki, je poteklo v splošno zadovoljstvo tekmovalcev in funkcionarjev. Pri tekmi se je zgodila tudi majhna nesreča. Po obratu v Zidanem mostu se je pri Rimskih toplicah ponesrečil drugo plasirani Fabjan Mirko, ki pa je k sreči dobil le lažje poškodbe.

Cerkveni vestnik

Don Boskova Nedelja na Rakovniku. V četrtek 23. aprila začetek tridnevnice v čast sv. Janezu Bosku. Vse tri dni do sobote zvečer o pol 8 kratek govor o sv. Janezu Bosku in blagoslov. Na praznik, 26. aprila, bo prva sv. maša ob 5; ob 6. sv. maša s pridigo, ob 7. sv. maša za gojence. O pol 9. govor in pontifikalna maša prevzv. gosp. nadškofa dr. Jegliča. Ob 10. in 11. tihe sv. maše. Popoldne ob pol treh govor za mladeniče, pete litanije in blagoslov, ki ga bo podelil prevzvišeni nadškof. Nato zborovanje mladeničev v zavodovi dvorani, istočasno redno zborovanje salez. sotrudstva v kripti. Med pobožnostjo bo za občinstvo dostopen hodnik na notranjem dvorišču.

Kongregacija gospodov pri Sv. Jožefu v Ljubljani ima v sredo, 22. t. m. ob pol osmih zvečer svoj redni sestanek v kongregacijski kapelici. Vsi gg. so dalj vljudno vabljeni. Odbor.

Generalno zastopstvo odda

tovarna pisalnih in računskih strojev prvovrstne že vpeljane znamke za teritorij **Dravske banovine.** Potreben je mal kapital. Ponudbe na Interreklam d. d., Zagreb, Masarykova 28, pod **št. 231-78.**

POZOR!

Kdor brez mojega osebnega dovoljenja komurkoli kaj kreditira, nisem zanj plačnik.

Medija-Izlake, dne 20. aprila 1936.

Anton Werbole.

Za jugoslovanski patent št. 6927 od 1. novembra 1929 na:

„Avstenitične zlitine kromnikljevega jekla“

(»Austenitische Chrom-Nickelstahllegierungen«)

se iščejo kupci ali odjemalci licence. Cenj. ponudbe na: Ing. Milan Sukljе, Ljubljana, Beethovnova 2.

Hranilnica mestne občine Brežice

razpisuje mesto

uradnika

vojaščine prostega, po možnosti že vpeljanega v hranilničnem poslovanju in s predpisano strokovno izobrazbo (trgov. akademijo), ki mora biti popolnoma vešč slovenskega, srbohrvaškega in nemškega jezika v govoru in pisavi in tudi verziran v zemljiškoknjižnih, tožbenih, izvršilnih, kakor tudi davčnih zadevah.

Začetna plača mesečnih 1200 Din. Po dovršeni zadovoljivi provizorni službi sledi definitivna namestitev v smislu hran. službene pragmatike.

Nekolkovane prošnje z vsemi prilogami je nasloviti najdalje do **1. maja 1936 na ravnateljstvo hranilnice mestne občine Brežice.**

V slučaju sprejema v službo mora sprejeti uradnik položiti kavcijo v višini 50.000 Din in to v obliki vloge, kritne menice ali pa garancijske listine.

Brežice, dne 17. aprila 1936.

Ravnateljstvo Hranilnice mestne občine Brežice.

Naša nadvse ljubljena soproga oziroma mati, stara mati, sestra, teta, svakinja in tašča, gospa

Marija Adlešič

roj. Dobrowolski

soproga žel. inšpektorja v p.

je danes po kratkem trpljenju, boguvdano umrla.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v torek, dne 21. aprila 1936 ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Knezova ulica 22, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 19. aprila 1936.

Albin, soprog. Božidar, Miroslav, Milan — sinovi.

Rodbine: **Dobrowolski, Plaschke, Schlossnickel, Adlešič, Ručigaj, Battelino.**

L. Ganghofer: 67

Grad Hubertus

Roman

»A tako? Na to cikaš! Za slovo bi rad popridigal nekoliko še o vzgoji? Da mislim preveč na svoje jelene in gamze, premalo na otroke? Morda imaš prav. In najboljši dokaz, kako slabo sem umel odgojiti svoje otroke, daješ v tej uri ti sam. V bodoče bom pritisnil že nekoliko krepkeje. Na pot, ki jo hodiš sedaj ti, naj si me ne izgubi ne tvoja sestra, ne kateri bratov. Kako bo z njimi drugače, prepuščam njihovi naravi. Upam, da imajo v svojih žilah več moje zdrave lovske krvi, ko slabe materine, ki je imaš ti, kakor vidim, preveč. Vodi te na enaka pota.«

»Oče!« Beseda je zasekala ostro. »Žali me, in ne bom se branil. Toda matere ne sramoti pred sinom!«

»Ali naj jo za vse, kar sem skusil z njo, devljem še med svetnice?« Grof Egge se je jezno zasmejal in se z obema rokama vlekel za brado. »Preveč zahtevaš.«

»Ne izgovarjam žene, ki te je zapustila. Toda ta žena je bila moja mati. Zato ne trpim, da bi jo kdo grdil. Tudi ne ti!«

»Izkazala je vam otrokom pač svojo veliko materinsko ljubezen?«

»Ne, oče, prizadela nam je težko krivico. Toda ni bila kriva ona sama!« —

»Česa mi ne povešl« mu je segel grof Egge hripavo v besedo. »Seveda! Delila se je v krivdi izdatno z nekim drugim.«

»Ne, oče, ne delila! Ta drugi je več kriv. In ta drugi si ti!«

Grof Egge ga je osuplo pogledal. Hotel je govoriti in vendar ni našel nobene besede, da bi se tej razbesneli reki žarečega razburjenja postavil po robu.

»Da, oče, ti! Ko se je pripravljalo tisto žalostno in se zgodilo, sem bil majhen deček. A že sem imel oči, ki so videle. Kar sem moral spoznati, ne da bi popolnoma razumel, me je zresnilo v času, ko drugi otroci v smehu uživajo svojo mladost. Vrglo mi je v življenje senco, ki se ni nikoli več umaknila. In kar sem takrat dojemal le napol, sem razumel popolnoma šele v poznejših letih, ko si prepuščal nas brate in sestro samim sebi in tujim ljudem, kakor nekdaj mater. Bila je, ko ti je postala žena, še na pol otrok — kakor zdaj moja sestra, ki jo zaradi lova in lova vidiš tako poredko, da more opaziti, za koliko ti je med tem osivela brada. Spominjam se iz svojih deških let, da si rad pravil svojim lovcem, na kakšno pristno lovsko poročno potovanje si povedel svojo mlado ženo: najprej nad lisice v Anglijo, potem nad lose na Švedsko in slednjič nad jelene v Bukovino. In smela je, ko si bil sam na lovu, delati v koči družbo tvojemu puškonoscu in mu pomagala na novo polniti tvoje izstreljene patrone.«

Grof Egge je šinil kvišku. »Ako bi imela le troho smisla za lov, bi ji to potovanje bolj ugajalo ko katerokoli drugo, kajti prav takrat sem ustrelili svoje največje jelene!« je zavpil temnordečega obraza. »Toda niti iskrice razumevanja ni imela za kaj takšnega. Pošteno sem se trudil, da bi si jo privzgojil k sebi. Vse zaman! Nič čudnega zato, če me je naposled minilo potrpljenje.«

»Pa tudi nič čudnega, če je mlada žena, ki je mesec za mesecem samevala na Hubertovem, daleč od svojih otrok —«

»Otroci! Otroci! Mar naj bi vse vas kričače vlačil za seboj po svojih lovskih potovanjih?«

»Vpraša se samo, ali so bila ta potovanja tako važna, da je moralo zaradi njih utihniti vse, kar bi smela tvoja žena in tvoji otroci zahtevati od tebe.«

»Ah kaj! Zahtevati! Ako bi vaša mati imela kaj smisla za to, kar je veselilo mene, bi se ji ne bilo treba emeriti, našla bi zabave na pretek. Toda seveda, v lovski koči ni mogla spati, seno jo je ščegetalo. In vonj irhovk je bil za njen nežni nos prava nesreča! Ali sem potem jaz kriv, če je morala ždeti na Hubertovem sama? In zaradi vas? Imeli ste v Monakovem toplo gnezdo z guvernantami in domačimi učitelji, za katere sem moral šteti težke denarje. Vršil sem svojo dolžnost pošteno! A na vse zadnje živi človek tudi zase. Jaz živim in umrjem za lov. S tem je treba računati. Najprej je pri meni lov, potem dolgo nič in šele nato vse drugo.«

»Te resnice ni skušal nihče težje, ko naša mati.«

»Mati! Vedno mati! Zdaj sem tega sit!« Z utripajočo roko se je prijemal grof Egge po prsih, kakor bi imel na sebi še jopič in bi rad zapel gumbe. »Norec sem, da me vsa ta kložnja tako razburja! Ven! Konec! Opravljeno je! Hodi svoja pota! Ako se pozneje kdaj spomniš na mater ter ti pri tem pride na misel tudi oče, si smeš reči: To je vse z a n j i m! Če ga pa pri tej stvari še kaj jezi, je edino to, da ni mogel rogov, ki mu jih je »blagovolila nastaviti tvoja častivredna mati, obesiti med svojo zbirko. Krasno bi se ji podali in bi zatemnili vse moje jelene — celo one najbolj kapitalne iz Bukovine. In zdaj hodi z Bogom!« Obrnil se je stran in se prijel z obema rokama za deblo bližnje smreke, kakor bi za jezo v svojih prstih potreboval trdne igrače.

Tasilove oči so bile globoko žalostne. Glas mu je skoro odpovedal. »Grem. Ne z jezo. Smiliš se mi, oče. Kar čujem govoriti iz tebe, ni več človeški glas, temveč demon strasti, ki je ne razumem, četudi vidim njene učinke. Ta strast je pognala mojo mater na kriva pota in v zgodnjo smrt. Ločila je tebe od otrok, uničila naš dom in našo mladost, nas izročila slepi igri usode — in pogubila tudi tebe!«

Grof Egge se je jezno zasmejal, odluščil z debla dve skorji in ju zmlel v svojih pestih. Potem je stopil počasi k Tasilu, odprl prste in spustil drobce na tla. Hropel je in ustnice so se mu gibale, kakor da išče besedo, ki jo hoče izgovoriti.

Tedaj je začul korake in se ozrl. Vili je stopil v kočo in Robert je prihajal ter začudeno motril očeta in brata. Še enkrat je grof Egge z iskrečim se pogledom ošinil obraz svojega sina. Potem se je suho zasmejal in se obrnil stran. Z obema rokama je pomignil Robertu in zaklical: »Čestitam vam, otroci! Danes se vam je lov posrečil! Vsak od vas treh je za milijon bogatejši. Znebil sem se enega dediča in mi še enkrat ni bilo treba ustreliti.«

Robert je osuplo zazijal, ko je šel oče mimo njega. Pri koči se je grof Egge ozrl čez ramo in opazil, da gre Tasilo že proti stezi, vodeči na planino. »Poglej ga norca, odšel je brez palice! — Vili!« Njegov najmlajši se je prikazal z rdečim obrazom in leskečimi očmi med vrati, kakor bi bil v drvarski bajti srknil nekoliko preveč pirnštajnca. »Odnesi onemu vihravcu njegovo gorsko palico! Po puški ga gotovo nič ne mika. Dolovi je v mojih revirjih.«

Vili ni razumel. »Toda, papa! Kaj se je zgodilo?«

»Stori, kar sem reke!«

Vili je zgrabil eno od palic, ki so slonele pri vratih. Tedaj je uzrl Roberta, pohitel k njemu in zašepetal: »Bertel, ali kaj veš, kakšna strela je udarila spet zdaj?«

Robert je zmignil z rameni in stopil v kočo.

Nekaj časa je stal Vili neodločen. Potem je glasno zaklical: »Tas! Tas!« in stekel za bratom. Dohitel ga je že nizko na stezi in se prestrašil, ko ga je zagledal. »Tasilo! Za božjo voljo, kaj se je zgodilo?«

Truden smehljaj. »Kar je bilo neizbežno — al danes ali jutri. Oženiti se nameravam, kakor upam, da bom srečen. Očetu pa ni po volji. Zato hoče imeti enega sina manj.«

»O sveta nebesa —« je zaječijal Vili ves iz sebe od osuplosti.

Mali oglasi

Službo dobe

Tkalskega mojstra

išče tovarna v ljubljanski okolici za široke revolverstative z listnovnimi stroji (Schaftmaschine). Le res izkušene in izvežbane moči, ne pod 30 let stare, jugoslovanski državljani imajo prednost, naj pošljejo ponudbe upravi »Slovenca« pod »Stalno mesto« št. 5609.

Dekle

14—15 let staro, pošteno in zdravo, se sprejme v pomoč gospodinji. Prednost ima ona, ki obvlada nemščino. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor št. 679. (b)

Stalno službo

dobi takoj zanesljiva oseba, vajena prodajanja — zmožna kavcije, za samostojno prodajo sadja. — Wolfova 1-I, vrata 6. (b)

Boljše dekle

ki zna šivati na stroj, govori perfektno nemško in opravlja hišna dela — sprejme gostilna Kajfež, Florjanska ulica 4.* (b)

Entlarico

spretno moč, z daljšo prakso, sprejmem. Pismene ponudbe upravi »Slovenca« pod »Izvežbana« št. 5762. (b)

Trgovsko pomočnico

mlajšo, po možnosti vajeno konfekcijske trgovine in nekoliko šivanja, takoj sprejmem. Potrebno nekaj kavcije. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5771. (b)

Za Ljubljano iščemo

prodajalca

Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Prodajalec«.

Kuharico

sprejme župnik v Cerovniku, pošta Josipdol, poleg Ogulina. Prosijo se obširne ponudbe. (b)

Zdravo dekle

krščanskih staršev — se sprejme za vsa dela k družini z otroci. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5743. (b)

Iščemo organizatorja

uprave listov za Ljubljano. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Organizator«.

Službe iščejo

24 letni mladenič

išče službo žagarja. Vajen vsega dela, spadajočega v lesno stroko. Na zahtevo položi tudi 7000 dinarjev kavcije. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Žagar« št. 5755. (a)

Služkinja

vajena meščanske kuhe in vseh hišnih del, išče službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5752.

Trgovski pomočnik

mešane stroke, vojaščine prost — išče zaposlenje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5757. (a)

Pošteno dekle

srednjih let, z večletno prakso v gostilni — išče službo kot natakarica in pomoč v kuhinji. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5756. (a)

Sobe

Gospoda

sprejmem na stanovanje. Maribor, Židovska ul. 5.

Stanovanja

Dvosobno stanovanje

se odda s 1. junijem mirni stranki. Sv. Petra cesta 53-I. (c)

Vnajem

Trgovino na deželi

tik farne cerkve in šole, ob držav. cesti, se takoj odda v najem za nizko najemnino. Event. se tudi proda. Dopise na podružnico Slov., Celje. (n

Oddam

staroznano specerijsko trgovino ob glavni cesti na periferiji Ljubljane — z vsem inventarjem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zaslužek« št. 5753.

Trgovina

z mešanim blagom se odda v najem v ljubljanski okolici, tik nove trošarinske meje, mesečni promet 45.000 Din. Več se poizve pri Gregorc & Ko. Ljubljana. (n)

Auto-motor

Če avto svoj star prodajaš al' motorja bi znebil se rad, brž kupcev ti mnogo prižene Slovenčev najmanjš' inserat

Praga - Baby

automobile, zelo elegantna mala osebna vozila, solidno zgrajena, udobna, hitra, poraba cca. 8 litrov, prodaja zastopstvo po ugodnih plačilnih pogojih. Na skladišču so tudi tovorni automobili in autobusi. Zagreb, Gundulićeva ulica 16. (f)

Avtomobilisti pozor!

Za pomlad Vam Vaš avto strokovno in najceneje prenovi, na novo liča in tapecira Martin Mali — Domžale, špecijalna delavnica za »Duco« ličanje in tapeciranje avtomobilov (f)

Posestva

Oroben oglas v »Slovencu« posestvo ti hitro proda; če že ne z gotovim denarjem pač kupca ti s knižico da

Hišo

v dobrem stanju, z vrtom, prodam za 15.000 dinarjev. Franc Rome, Lipoglav 7. (p)

Hiša z vrtom

naprodaj. Poizve se pri Frančiški Kadelnik — Šmarjeta 22, pri Celju.

Enonadstropna hiša

vogalna, se proda sredi trga Žalec, s 3 trgovskimi lokali (točilnica), več stanovanji,, lepim vrtom ter lepim obdelanim posestvom. Pojasnila: Ant. Horvat, Žalec 31. (p)

Prodam novo hišo

v lepi legi, kraj postaje Videm-Krško. Cena Din 31.000. Plačati je v gotovini. Mlakar Amalija, Stara vas št. 121, pošta Videm-Krško. (p)

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg 10.

Vse denarne posle

nakup in prodaja vrednostnih papirjev (vojne škode), razne kompenzacije, plačila in terjatve pri DENARNIH ZAVODIH itd. Vam izposluje Trg. ag. za bančne in kreditne posle ALOJZIJ PLANINŠEK, Ljubljana, Beethovnova ul. 1-I, vrata 19. Telef. štev. 35-10

Vloge

Zadružne gospodarske — Ljubljanske kreditne banke in Zadružne zveze — poceni prodam. Odgovore upravi »Slovenca« Maribor pod »Graščina«. (d)

Vse denarne posle

s hranilnicami in posojilnicami izvršuje točno in solidno moja oblastveno dovoljena pisarna.

RUDOLF ŽORE,
Ljubljana, Gledališka ul. št. 12. Telef. 38-10.
Priložite znamke.

Prodamo

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izberi v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Izredna prilika!

Zaradi popolne izpraznitve skladišča odprodajam poleg drugih železninskih predmetov po znatno nižjih cenah tudi:

Dvorezne ličnike - Doppelhobel - od 42—51 mm, po 45 Din.

Kosmače - Schropphobel - od 30—33 mm, po 25 Din.

Ličnike - Schlichthobel - od 42—48 mm, po 30 Din.

Spehalnike - Rauhbankhobel - 60 mm, po 100 Din.

Stanko Florjančič, železnina, Resljeva 3 (poleg Zmajskega mostu), vhod skozi dvorišče.

Lucerno

banatsko, domačo **črno deteljo, travna semena** in **koruzo** za sejanje dobite v najboljši kakovosti v Javnih skladiščih pri tvrdki

FRAN POGAČNIK
d. z o. z.
LJUBLJANA
Tyrševa (Dunajska) cesta št. 33.

Berite »Slovenca« in oglašujte vnjem!

Damski in otroški

predpasniki — specijalna izbira pri F. I. Goričar, Sv. Petra cesta 29. Za trgovce engros cene. (l)

Praktično,

lepo in poceni oblečete svoje birmance pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

Kupimo

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3.

Objave

Objava!

Podpisani objavljam in opozarjam vsakogar, da nisem plačnik za dolgove, ki bi jih napravil moj sin Hugon. Florjančič Karol, trgovec, Celje, Cankarjeva cesta 2. (o)

Tinček in Tonček kot detektiva

37.

Roparjeva noga ujeta!

Tinček je skočil na stol, se pognal odondod kvišku in se binglajoče noge krepko oklenil z rokami.

Gospodično Cikcakovo je to Tinčkovo hrabro dejanje tako prevzelo, da je padla vznak in udarila z glavo ob zid. Tonček ji je hotel priskočiti na pomoč, pa ga je Tinček prehitel z vzklikom:

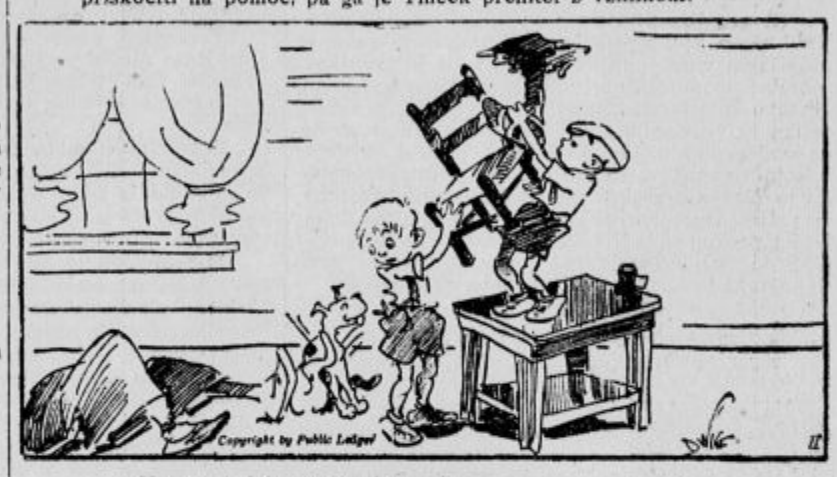

»Hitro mi daj mizo pod noge!«

Tonček je storil, kar mu je prijatelj velel, nato pa je na ukaz dvignil še stol in ga pomolil Tinčku.

Ta je stol krepko privezal na roparjevo nogo in se škodoželjno zarežal:

»Tako! Zdaj sem pa radoveden, kako bo potegnil nogo nazaj.«

ODBOR KAT. TISKOVNEGA DRUŠTVA V LJUBLJANI

JAVLJA ZALOSTNO VEST, DA JE PO DOLGOTRAJNEM, MUČNEM TRPLJENJU V 73. LETU ŽIVLJENJSKE DOBE ODŠEL K BOGU PO VEČNO PLAČILO NJEGA DOLGOLETNI, ZASLUŽNI TAJNIK, PREČASTITI GOSPOD

LUKA SMOLNIKAR

DUHOVNI SVETNIK GORIŠKE NADŠKOFIJE IN ŽUPNIK V SLAVINI

POGREB POKOJNIKA BO S SV. MAŠO V SREDO, DNE 22. APRILA 1936 OB POL DESETIH DOPOLDNE V SLAVINI.

POKOJNIKA, KI SI JE ZA NAŠE DRUŠTVO PRIDOBIL VELIKIH ZASLUG, PRIPOROČAMO V MOLITEV!

LJUBLJANA, DNE 20. APRILA 1936.

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec Urednik: Viktor Cenčič.